

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W ZIELONEJ GÓRZE

LZG.410.6.3.2024

Pan
Dawid Kłap
Nadleśniczy

Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Świebodzin
ul. Wojska Polskiego 3
66-200 Świebodzin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/078 Gospodarka majątkowa i finansowa Lasów Państwowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Świebodzin, ul. Wojska Polskiego 3; 66-200 Świebodzin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dawid Kłap, Nadleśniczy Nadleśnictwa Świebodzin, od 11 lipca 2023 r. (dalej: <i>Nadleśniczy</i>). W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Jarosław Guzowski (zastępca nadleśniczego) w okresie od 26 lipca 2019 r. do 14 sierpnia 2020 r., Marcin Urbaniak (nadleśniczy, dalej: były Nadleśniczy) w okresie od 15 sierpnia 2020 r. do 30 czerwca 2023 r., Jarosław Guzowski (zastępca nadleśniczego) od 1 lipca 2023 r. do 10 lipca 2023 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Gospodarowanie majątkiem przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. 2. Gospodarowanie środkami finansowymi przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. 3. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020 – 2024 (I kwartał) z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Patrycja Woźniak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/32/2024 z dnia 15 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Nadleśnictwo w okresie objętym kontrolą prawidłowo zarządzało majątkiem i gospodarowało środkami finansowymi³.

Kontrolowana jednostka prawidłowo gospodarowała nieruchomościami w zakresie najmu, dzierżawy i sprzedaży własnego majątku, a wynajmowanie lokali na własne potrzeby od podmiotów zewnętrznych było celowe i gospodarne. Zawierane umowy prawidłowo zabezpieczały interesy Nadleśnictwa.

Realizacja zadań inwestycyjnych była celowa, przebiegała zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami, a środki wydatkowano w sposób gospodarny. Prawidłowo dokumentowano prowadzone inwestycje, a ich zakres był ściśle związany z zadaniami Nadleśnictwa. W całym okresie objętym kontrolą obowiązywał Plan Urządzania Lasu (dalej: *PUL*) sporządzony na lata 2018-2027, a zadania gospodarcze w nim przewidziane były realizowane proporcjonalnie do okresu jego obowiązywania. Sprzedaż drewna organizowana była rzetelnie i gospodarnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami i wytycznymi Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze (dalej: *RDLP*).

Poza dwoma przypadkami (w łącznej kwocie 4 000,00 zł⁴), z dwunastu, udzielenia w okresie 2020 r. – I kwartał 2024 r. darowizn na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i osób prawnych kościoła, przyznawanie i przekazywanie darowizn odbywało się zgodnie z przepisami i regulacjami wewnętrznymi. Polityka kadrowo-płacowa, co do zasady, była prowadzona prawidłowo, z wyjątkiem jednego przypadku niewłaściwego powierzenia pracownikowi Nadleśnictwa czynności do wykonania w ramach umowy cywilnoprawnej oraz niedopełnienia wymogów formalnych w zakresie przeprowadzania naborów.

Zlecanie usług obcych podmiotom zewnętrznym było celowe i przebiegało zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami.

W Nadleśnictwie zrealizowano zaplanowane zadania w zakresie ochrony przyrody.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Gospodarowanie majątkiem przez jednostki Lasów Państwowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2020-2024 r., w oparciu o 222 umowy, Nadleśnictwo oddało do użytkowania posiadane nieruchomości podmiotom zewnętrznym i osiągnęło z tego tytułu przychód w wysokości 3 331 628,49 zł. Wyzierżawianie nieruchomości Nadleśnictwa podmiotom zewnętrznym oraz wynajmowanie majątku od podmiotów zewnętrznych na potrzeby Nadleśnictwa następowało na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁶ (dalej: *ustawa o lasach*), przepisach wykonawczych do tej ustawy oraz regulacjach wewnętrznych jednostki⁷, które

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W zbadanym przez NIK zakresie.

⁴ W 2022 r. w kwocie 3 000,00 zł i w 2023 r. w kwocie 1 000,00 zł.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 530.

⁷ Tj. Zarządzenie Nr 59 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (dalej: *DGLP*) z dnia 16 sierpnia 2018 r. zmieniające Zarządzenie Nr 31 *DGLP* z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystania

zawierały m.in. wytyczne w sprawie zawierania umów dzierżawy i najmu z uwzględnieniem interesu Skarbu Państwa z punktu widzenia celowości oraz gospodarności, a także mające eliminować dowolność postępowania.

(akta kontroli str. 15-46)

Badanie dwóch umów⁸ wykazało, że w przypadku:

a) umowy najmu z dnia 29 stycznia 2021 r., której przedmiotem była nieruchomości (budynek mieszkalny, budynek gospodarczy i nieruchomości gruntowa) zajmowana uprzednio nieodpłatnie przez pracownika Nadleśnictwa, oddana w najem płatny na wniosek najemcy, za zgodą RDLP:

- stawkę czynszu ustalono na podstawie wytycznych wprowadzonych zarządzeniem nr 31 DGLP z dnia 27 kwietnia 2018 r.⁹, a w sytuacji zmiany tej stawki, wypowiadano warunki umowy z zachowaniem okresu wypowiedzenia i informowano o nowych warunkach;
- obowiązki ponoszenia dodatkowych kosztów, w tym m.in. podatków oraz opłat eksploatacyjnych związanych utrzymaniem nieruchomości przeniesiono na najemcę;

b) umowy na dzierżawę nieruchomości gruntowej na prowadzenie ośrodka wypoczynkowego:

- czynsz ustalono na poziomie równowartości pieniężnej netto odpowiadającej 0,5 m³ drewna za każdy ar dzierżawionej powierzchni, według średniej ceny sprzedaży drewna z trzech pierwszych kwartałów roku poprzedzającego rok dzierżawy, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Monitorze Polskim, co było zgodne z wytycznymi postępowania w przypadkach najmu gruntu Lasów Państwowych z przeznaczeniem na utrzymanie ośrodków wypoczynkowych i domków letniskowych stanowiącymi załącznik do zarządzenia nr 15 Dyrektora RDLP z dnia 29 grudnia 2003 r.¹⁰
- zawarta umowa zabezpieczała interesy Nadleśnictwa m.in. dzięki zobligowaniu dzierżawcy do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej¹¹ i okazaniu jej, przeniesieniu na dzierżawcę wszystkich pozostałych kosztów związanych z przedmiotem dzierżawy, możliwością rozwiązania umowy, możliwości przeprowadzenia kontroli prawidłowości wykorzystywania przedmiotu umowy.

(akta kontroli str. 47-123, 1643-1654)

W przypadku obu umów co do zasady terminowo regulowano płatności¹². Nie wystąpiły przypadki umorzeń.

(akta kontroli str. 1098, 1106-1117, 1657)

w jednostkach organizacyjnych lasów Państwowych „Zasad ustalania wysokości stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży PGL LP”; Zarządzenie Nr 15 Dyrektora RDLP z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie zasad udostępniania nieruchomości Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych w RDLP; Zarządzenie Nr 33/2018 Nadleśniczego Nadleśnictwa Świebodzin z dnia 19 września 2018 r. zmieniające Zarządzenie nr 26/2018 Nadleśniczego Nadleśnictwa Świebodzin z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie zasad ustalania wysokości stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Świebodzin.

⁸ Próbą kontrolną objęto dwie umowy, z realizacji których Nadleśnictwo osiągnęło łączny przychód w kwocie 368 013,27 zł tj. 11% przychodu osiągniętego z tytułu najmu i dzierżawy nieruchomości stanowiących majątek Nadleśnictwa w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2024 r.

⁹ Biul. Inf. LP. 2018.6.98, zmienione Zarządzeniem nr 59 DGLP z dnia 16 sierpnia 2018 r.

¹⁰ Zastąpione Zarządzeniem Nr 19 Dyrektora RDLP z dnia 24 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia Wytycznych udostępniania gruntów Lasów Państwowych z przeznaczeniem na utrzymanie ośrodków wypoczynkowych i domków letniskowych na terenie RDLP.

¹¹ Nadleśnictwo było w posiadaniu przedmiotowych polis.

¹² Terminowo opłacono 29 z 39 faktur, natomiast 10 faktur opłacono z opóźnieniem wynoszącym od jednego do dziewięciu dni. Nie naliczono odsetek za zwłokę z uwagi na kwoty nieprzekraczające progów, o których mowa w regulacjach wewnętrznych Nadleśnictwa w zakresie warunków odstąpienia od naliczania odsetek oraz rekompensat za koszty odzyskiwania należności w przypadku opóźnienia w zapłacie należności przypadającej Nadleśnictwu.

W latach 2019-2024 (I kwartał) na własne potrzeby biurowe¹³ Nadleśnictwo wynajmowało trzy nieruchomości i poniosło z tego tytułu łączne koszty w wysokości 84 653,50 zł.

(akta kontroli str. 124)

Badanie dwóch umów¹⁴ wykazało, że:

- w obu przypadkach zaistniały przesłanki do wynajęcia pomieszczeń na potrzeby kancelarii leśniczych, tj. brak możliwości ich funkcjonowania w dotychczasowym miejscu, co było zgodne z wytycznymi do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe¹⁵, w których przewidziano możliwość korzystania z pomieszczeń udostępnionych przez inne podmioty;
- w jednym przypadku wyboru dokonano po rozeznaniu dostępnych ofert dotyczących najmu powierzchni biurowych, na terenie którym miała funkcjonować kancelaria i rozpowszechnieniu informacji o poszukiwaniu pomieszczeń za pośrednictwem Urzędu Gminy w Lubrzy, w drugim skorzystano z możliwości udostępnienia pomieszczenia przez leśniczego;
- w obu przypadkach przed zawarciem umów Nadleśnictwo dokonało kalkulacji kosztów;
- obie umowy zawierały zapisy zabezpieczające interes Nadleśnictwa m.in.: zobowiązano wynajmującego do utrzymania budynku na swój koszt w stanie umożliwiającym użytkowanie przez leśniczego, zapewnienia swobodnego dostępu interesantom do budynku, w którym mieszczą się wynajmowane pomieszczenia, zgody na umieszczenie tablicy informacyjnej i masztu oraz wykonania przyłącza internetowego i telefonicznego;
- Nadleśnictwo terminowo regulowało zobowiązania wobec podmiotu udostępniającego pomieszczenia¹⁶.

(akta kontroli str. 125-136)

W zasobach Nadleśnictwa pozostawała jedna nieruchomość¹⁷, której czasowo nie wykorzystywano na własne potrzeby, ani też nie oddano w użytkowanie innemu podmiotowi, a na jej utrzymanie w okresie od 11 marca 2022 r. do 31 marca 2024 r. poniesiono koszty w łącznej wysokości 75 042,83 zł¹⁸. W dniu 19 lutego 2021 r. w wyniku awarii sieci wodociągowej, czego skutkiem było zalanie trzech kondygnacji budynku, Nadleśnictwo skierowało do dzierżawcy pismo informujące o obowiązku zabezpieczenia nieruchomości, usunięcia awarii i naprawienia szkód powstałych w wyniku jej zalania¹⁹, poinformowano RDLP o podjętych i planowanych działaniach ze względu na stwierdzoną szkodę. W związku z zaleganiem przez dzierżawcę z zapłatą czynszu, w dniu 14 lipca 2021 r. Nadleśnictwo wypowiedziało umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia²⁰. Od stycznia 2022 r. do stycznia 2023 r. prowadzono prace remontowe. W czerwcu 2023 r. dokonano szacunkowego wyliczenia czynszu dzierżawnego w celu przeprowadzenia postępowania przetargowego. W wyniku kolejnej awarii, procedura oddania nieruchomości

¹³ Kancelarie leśniczych.

¹⁴ Próbą kontrolną objęto dwie umowy, na realizację których poniesiono 68 153,50 zł, tj. 80% łącznych wydatków poniesionych przez Nadleśnictwo na najem i/lub dzierżawę majątku na własne potrzeby.

¹⁵ Stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia DGLP nr 53 z dnia 30 lipca 2018 r., Biul.Inf.2018.8/9.134.

¹⁶ Próbie kontrolnej poddano regulowanie płatności w roku 2023 r.

¹⁷ Zabudowana nieruchomość gruntowa, do 10 marca 2022 r. wykorzystywana jako kwatery myśliwska; zgodnie z umową okres dzierżawy ustalono na czas oznaczony 20 lat od zawarcia umowy, tj. 1 maja 2009 r. – 30 kwietnia 2029 r.

¹⁸ W tym podatek od nieruchomości, ubezpieczenie, remonty i awarie (bez wydatków, które zostały pokryte ze środków ubezpieczenia), przeglądy i badania techniczne, pozostałe koszty (bez amortyzacji).

¹⁹ Kolejne pisma wystosowano w dniu 3 i 11 marca 2021 r.

²⁰ Okres wypowiedzenia upłynął z dniem 10 lutego 2022 r., a dzierżawca zobowiązany był opuścić przedmiot dzierżawy w terminie jednego miesiąca od upływu okresu wypowiedzenia.

w użytkowanie innemu podmiotowi została wstrzymana. W styczniu 2024 r. na spotkaniu z Dyrektorem RDLP ustalono zasady udostępnienia nieruchomości oraz ustalono zasady wyliczenia stawki czynszu. W marcu 2024 r. z Dyrektorem RDLP omówiono koncepcję wykorzystania nieruchomości. Po uzyskaniu zgody RDLP (maj 2024 r.), Nadleśnictwo ogłosiło przetarg nieograniczony na dzierżawę obiektu²¹.

(akta kontroli str. 137-139)

1.2. Na dzień 1 stycznia 2020 r. Nadleśnictwo zarządzało 15 lokalami, na dzień 31 grudnia 2020 r. – 14 lokalami, na koniec każdego z lat 2021-2023 – 12 lokalami, a na koniec I kwartału 2024 r. – 11 lokalami. W całym okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo nie posiadało gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie.

(akta kontroli str. 140)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo sprzedało cztery lokale mieszkalne²², w tym trzy (po jednym w 2020 r., 2021 r. i 2024 r.) byłym pracownikom oraz jeden (w 2021 r.) najemcy, tj. osobie, o której mowa w art. 40a ust. 7 ustawy o lasach. Wartość sprzedanych lokali wyniosła 820 960,00 zł²³, a udzielonych bonifikat 741 165,60 zł.

(akta kontroli str. 141, 158, 1607-1642)

W Nadleśnictwie obowiązywał Program Gospodarowania Zasobami Lokalowymi na lata 2018-2035, w którym określono m.in. wykaz lokali niezbędnych oraz lokali zbędnych.

(akta kontroli str. 142)

Analiza czterech transakcji sprzedaży lokali mieszkalnych²⁴ wykazała, że:

- sprzedane lokale były uprzednio ujęte w wykazie lokali zbędnych w Programie Gospodarowania Zasobami Lokalowymi²⁵ i nie były pustostanami,
- wartość księgowa netto nieruchomości nie przekraczała 100 000,00 zł,
- lokale były ujęte w wykazie nieruchomości przewidzianych do sprzedaży i ogłoszone w BIP Lasów Państwowych,
- został sporządzony operat szacunkowy przez rzeczoznawcę majątkowego,
- celem zabezpieczenia ewentualnego dochodzenia zwrotu kwoty udzielonej bonifikaty, w związku ze sprzedażą nieruchomości przez nabywcę przed upływem pięciu lat od dnia jej nabycia, ustanowiono hipotekę umowną do kwoty wartości lokalu wynikającej z operatu szacunkowego²⁶.

(akta kontroli str. 142-146)

Nadleśniczy wyjaśnił, że w zakresie monitorowania wtórnego obrotu nieruchomościami poza zabezpieczeniem w formie ustanowienia hipoteki: (...) raz w roku Nadleśnictwo weryfikuje stan prawny sprzedanych nieruchomości za pośrednictwem elektronicznych ksiąg wieczystych. Ostateczna weryfikacja następuje przy wydaniu zgody na wykreślenie hipoteki, gdzie ponownie weryfikuje się stan prawny sprzedanej nieruchomości. Obecnie w odniesieniu do kontrolowanych sprzedaży nieruchomości w żadnym przypadku nie wystąpiły przesłanki żądania

²¹ https://swiebodzin.zielonagora.lasy.gov.pl/143/-/asset_publisher/1M8a/content/ogloszenie-o-pisemnym-przetargu-nieograniczonym-na-dzierzawe-zabudowanej-nieruchomosci-gruntowej; dostęp 17 czerwca 2024 r.

²² W latach 2020-I kwartał 2024 Nadleśnictwo nie sprzedało innych nieruchomości.

²³ W tym wartość poszczególnych lokali sprzedanych byłym pracownikom: 234 580,00 zł, 209 620,00 zł i 324 400,00 zł (odpowiednio bonifikaty: 222 851,00 zł, 199 139,00 zł, 308 180,00 zł) i wartość lokalu sprzedanego najemcy: 52 360,00 zł (bonifikata 10 995,60 zł).

²⁴ Próbą kontrolą objęto 100% transakcji.

²⁵ Uzgodnionym z organizacją związkową.

²⁶ Z wpisem do księgi wieczystej; zabezpieczenia dokonano w ramach trzech transakcji sprzedaży nabywcom, o których mowa w art. 40a ust. 4 ustawy o lasach.

zwrotu udzielonej bonifikaty. Sprzedane nieruchomości wg stanu na dzień 06.06.2024 r. stanowiły w dalszym ciągu własność nabywców.

(akta kontroli str. 1114-1117)

Na dwa z czterech sprzedanych lokali Nadleśnictwo w ciągu 10 lat poprzedzających ich sprzedaż poniosło nakłady z tytułu remontów w łącznej kwocie 28 284,52 zł.

(akta kontroli str. 143-157)

W latach 2020-2024 (I kwartał) nie wystąpiły przypadki sprzedaży nieruchomości na podstawie art. 38 ustawy o lasach.

(akta kontroli str. 158, 1607-1642)

1.3. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo poniosło nakłady inwestycyjne w łącznej wysokości 8 697 839,06 zł na realizację 76 zadań, w tym:

- w 2020 r. 10 z 24 zadań (20 założonych w planie zasadniczym i czterech dodatkowych wprowadzonych korektą planu); nierealizowanie 14 zadań było spowodowane pandemią COVID-19; poniesione nakłady dotyczyły: robót budowlano-montażowych – 200 746,91 zł; zakupu wyrobów gotowych – 70 300,71 zł oraz wartości niematerialnych i prawnych – 17 517,06 zł i stanowiły 1,08% kosztów ogółem (26 719 579,49 zł);
- w 2021 r. 15 z 18 zadań (16 założonych w planie zasadniczym i dwóch dodatkowych wprowadzonych korektą planu); nierealizowanie trzech zadań było spowodowane: informacją z DGLP o odstąpieniu od realizacji (zakup sprzętu); pandemią COVID-19 (wykonanie miejsc ładowania pojazdów), rozwojem ASF i ograniczeniem populacji dzików (budowa chłodni na zwierzyńcu); poniesione nakłady dotyczyły: robót budowlano-montażowych – 2 550 467,32 zł, zakupu wyrobów gotowych – 375 363,65 zł i wartości materialnych i prawnych – 17 486,79 zł i stanowiły 8,83% kosztów ogółem (33 328 916,95 zł);
- w 2022 r. 20 z 21 zadań (17 założonych w planie zasadniczym i czterech dodatkowych wprowadzonych korektą planu); nierealizowanie jednego zadania było spowodowane informacją o odstąpieniu od realizacji z DGLP; poniesione nakłady dotyczyły: robót budowlano-montażowych – 991 146,06 zł, zakupu wyrobów gotowych – 507 518,90 zł i wartości materialnych i prawnych – 29 231,11 zł i stanowiły 3,37% kosztów ogółem (45 281 165,78 zł);
- w 2023 r. 23 z 30 zadań (22 założonych w planie zasadniczym i ośmiu wprowadzonych korektą planu); nierealizowanie siedmiu zadań było spowodowane: ryzykiem nieuzyskania planowanych przychodów ze sprzedaży drewna w III i IV kwartale 2023 r.²⁷ (zakup naczyń do termoterapii i zakup kserokopiarki), informacją DGLP o odstąpieniu od realizacji zadania (zakup terminali dla Służby Leśnej), przedłużającą się procedurą zawarcia porozumienia w sprawie opracowania dokumentacji projektowej (budowa kancelarii), planowaną rozbudową obiektu ośrodka wypoczynkowego (budowa stacji ładowania pojazdów), zmianą kategorii wydatków z inwestycyjnych na kosztowe (rozbudowa i przebudowa OZE w ośrodku wypoczynkowym); poniesione nakłady dotyczyły: robót budowlano-montażowych – 2 831 505,84 zł (w tym 100 959,63 zł ze środków budżetu Unii Europejskiej), zakupu dóbr gotowych – 706 354,19 zł na (w tym 444 336,23 zł ze środków budżetu Unii Europejskiej) oraz wartości niematerialnych i prawnych – 27 896,16 zł i stanowiły 7,32% kosztów ogółem (48 703 754,84 zł);

²⁷ Po unormowaniu sytuacji finansowej Nadleśnictwa i możliwości realizacji wydatków planowane zakupy okazały się niemożliwe ze względu na brak dostępności towaru do końca 2023 r.

- w I kwartale 2024 r. – osiem z 33 zadań (25 założonych w planie zasadniczym i ośmiu wprowadzonych korektą planu), na które poniesiono 82 512,14 zł z tytułu realizacji robót budowlanych i montażowych, 286 124,45 zł na zakup dóbr gotowych oraz 3 667,77 zł na zakup wartości materialnych i prawnych i stanowiły 3,17% kosztów ogółem (11 757 792,91 zł).

(akta kontroli str. 159-165)

Z wyjątkiem ww. nakładów poniesionych w 2023 r. ze środków budżetu Unii Europejskiej (w łącznej wysokości 545 295,86 zł), inwestycje finansowane były ze środków własnych Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 165)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *dotatkowe zadania inwestycyjne (nieujęte w planach zasadniczych) wynikały głównie z konieczności zakupu gruntów, bieżących potrzeb zakupu środków trwałych (np. Checkpoint w 2022 r.), dokonania podziału jednego zadania na kilka (np. montaż paneli fotowoltaicznych w 2023 r.).*

Wszelkie nieplanowane zakupy inwestycyjne wynikały z bieżących potrzeb Nadleśnictwa i były realizowane pod warunkiem posiadania możliwości inwestycyjnych (nadwyżka kapitału własnego i rezerw na zobowiązania i zobowiązań długoterminowych i rozliczeń międzyokresowych nad aktywami trwałymi bez inwestycji długoterminowych).

(akta kontroli str. 166)

Szczegółowym badaniem objęto realizację dwóch zadań inwestycyjnych, tj.:

a) zakup busa²⁸ – wydatek w kwocie 172 274,56 zł – pierwotnie zakup samochodu miał zostać realizowany przez Zakład Produkcyjno Usługowo Handlowy Lasów Państwowych w Olsztynie (dalej: ZPUH), jednakże z uwagi na brak możliwości wywiązania się z umowy (z uwagi na pandemię COVID-19), Nadleśnictwo uzyskało zgodę na zakup samochodu na rynku zewnętrznym – zamówienie prowadzono w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych²⁹. Ustalając parametry, Nadleśnictwo wzorowało się na specyfikacji ZPUH, zapytanie w celu oszacowania wartości zamówienia skierowano do czterech dealerów różnych marek samochodów³⁰. Samochód³¹, który dotychczas był w posiadaniu Nadleśnictwa przekazano Ośrodkowi Transportu Leśnego w Świebodzinie;

b) budowa kancelarii Lubrza/Staropole – wydatek w kwocie 801 812,93 zł – budowę oddzielnych kancelarii w Lubrzy oraz w Staropolu przewidziano w PGZL na lata 2018-2025, jednak mając na względzie oszczędności finansowe związane z realizacją inwestycji, a następnie eksploatacją oraz bliskie położenie ww. leśnictw zdecydowano o budowie jednej podwójnej kancelarii³². Zamówienia na realizację inwestycji udzielono w oparciu o postępowanie prowadzone w trybie podstawowym, o którym

²⁸ Łączna liczba samochodów w Nadleśnictwie była zgodna z zarządzeniem nr 19 DGLP z dnia 5 marca 2008 r. w sprawie stanu liczbowego samochodów osobowych i osobowo-terenowych oraz zasad wykorzystywania samochodów prywatnych w celach służbowych w jednostkach organizacyjnych LP, zarządzeniem nr 21 DGLP z dnia 13 kwietnia 2021 r. w sprawie stanu liczbowego samochodów osobowych i innych samochodów o ładowności do 3,5 tony, zasad ich użytkowania oraz zasad wykorzystywania samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy w celach służbowych w jednostkach organizacyjnych LP, zarządzeniem nr 27 DGLP z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie stanu liczbowego samochodów osobowych i innych samochodów o ładowności do 3,5 tony, zasad ich użytkowania oraz zasad wykorzystywania samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy w celach służbowych w jednostkach organizacyjnych LP i zgodą Dyrektora RDLP z dnia 17 października 2023 r. na zwiększenie liczby samochodów ponad ustalony limit.

²⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320.

³⁰ Otrzymano oferty dotyczące samochodów marki Mercedes, Toyota, Volkswagen i Ford.

³¹ Rok produkcji – 2011.

³² Wniosek inwestycyjny z dnia 7 września 2021 r. oraz wniosek z dnia 3 marca 2022 r. o akceptację rozpoczęcia przedsięwzięcia w postaci nakładów na budowę środków trwałych złożony do RDLP.

mowa w art. 275 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

Powyższe inwestycje służyły realizacji zadań Nadleśnictwa, realizowano je zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych, w tym w szczególności prawidłowo: oszacowano wartość zamówienia, postępowania prowadzono w oparciu o właściwy tryb oraz prawidłowo udokumentowano, dokonano prawidłowego rozliczenia zawartych umów, a środki trwale niezwłocznie wprowadzono do ewidencji.

(akta kontroli str. 184-262)

Według księgi inwentarzowej środków trwałych wszystkie środki trwale zostały przyjęte do użytkowania. Szczegółowym badaniem objęto zakup czterech urządzeń switch – dwa zakupione w 2022 r. i dwa w 2023 r.³³ Niezwłocznie po zakupie przyjęto je do ewidencji i przekazano do użytkowania.

(akta kontroli str. 167-183)

Ponadto Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Zakup środków trwałych w danym roku kalendarzowym realizowany jest w oparciu o zaplanowane wydatki ujęte w zatwierdzonym przez Dyrektora Generalnego planie inwestycyjnym. Plan ten tworzony jest na podstawie zapotrzebowania zgłaszanego przez poszczególne działy nadleśnictwa i uwzględnia niezbędne minimum konieczne do wykonywania czynności służbowych oraz realizacji powierzonych zadań. Zdarza się, że w trakcie roku kalendarzowego należy dokonać dodatkowych zakupów, nieuwzględnionych na etapie planowania, ale takie wydatkowanie poprzedzone jest uzasadnionym wnioskiem pracownika odpowiedzialnego merytorycznie i zgodą kierownika jednostki. Po zrealizowaniu zakupów, środki trwale na podstawie stosownych dokumentów są przekazywane do użytkowania odpowiednim merytorycznie pracownikom. Wobec powyższego, Nadleśnictwo nie posiada magazynu (lub jakiegokolwiek innego pomieszczenia), w którym przechowywane są środki trwale nieużytkowane, w tym stanowiące rezerwę.*

(akta kontroli str. 1102)

1.4. Corocznie zarządzeniami Nadleśniczego wprowadzano do stosowania plany finansowo-gospodarcze, w których założono następujące wielkości pozyskania i przychody ze sprzedaży drewna:

- zarządzeniem nr 19/2020 z dnia 7 maja 2020 r. założono na rok 2020 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 27 538,8 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 142 999,0 m³ (z tego: 135 929,0 m³ grubizny i 7 070,0 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 143 027,0 m³ (z tego: 136 000,0 m³ grubizny i 7 027,0 m³ drobnicy);
- zarządzeniem nr 18/2021 z dnia 19 maja 2021 r. założono na rok 2021 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 28 472,90 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 149 597,0 m³ (z tego: 142 114,0 m³ grubizny i 7 483,0 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 144 083,0 m³ (z tego: 137 000,0 m³ grubizny i 7 083,0 m³ drobnicy);
- zarządzeniem nr 14/2022 z dnia 24 maja 2022 r. założono na rok 2022 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 40 868,0 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 145 799,0 m³ (z tego: 138 738,0 m³ grubizny i 7 061,0 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 147 061,0 m³ (z tego: 140 000,0 m³ grubizny i 7 061,0 m³ drobnicy);

³³ O łącznej wartości początkowej 44 754,85 zł.

- zarządzeniem nr 13/2023 z dnia 25 maja 2023 r. założono na rok 2023 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 49 619,70 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 147 463,0 m³ (z tego: 140 127,0 m³ grubizny i 7 336,0 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 148 336,0 m³ (z tego: 141 000,0 m³ grubizny i 7 336,0 m³ drobnicy);
- zarządzeniem nr 29/2023 z dnia 16 maja 2024 r.³⁴ założono na rok 2024 przychody ze sprzedaży drewna w wysokości 40 473,4 tys. zł, tj. sprzedaży drewna ogółem 148 167,0 m³ (z tego: 140 623,0 m³ grubizny i 7 544,0 m³ drobnicy) oraz wielkość pozyskania drewna ogółem 151 564,0 m³ (z tego: 144 000,0 m³ grubizny i 7 564,0 m³ drobnicy).

(akta kontroli str. 263-344)

W Nadleśnictwie sporządzane były również roczne plany (wnioski) cięć – LPIR-8 dotyczące użytkowania rębego oraz przedrębego. W planach tych przewidziano do pozyskania następujące ilości grubizny i drobnicy³⁵:

- w 2020 r. 143 027 m³ (wykonanie – 112 968 m³),
- w 2021 r. 143 083 m³ (wykonanie – 141 967 m³),
- w 2022 r. 147 061 m³ (wykonanie – 130 267 m³),
- w 2023 r. 148 336 m³ (wykonanie – 124 915 m³),
- w 2024 r. 151 564 m³ (wykonanie w I kwartale 2024 r. – 44 037 m³).

(akta kontroli str. 443-452)

W zakresie podejmowania działań przed sporządzeniem planów finansowo-gospodarczych dotyczących pozyskania drewna Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Nadleśnictwo sporządza szacunki brakarskie. Przed sporządzeniem szacunków brakarskich nadleśnictwo dokonuje analizy realizacji wykonania PUL za lata poprzednie i po tym wyliczana jest wielość średnioroczna pozostającej masy do realizacji planu 10-letniego (masa pozostała do realizacji dzielona przez ilość lat obowiązywania PUL). Rozmiar planu pozyskania przed sporządzeniem planów finansowo – gospodarczych uzgadniany jest z RDLP w Zielonej Górze Wydziałem Zarządzania Zasobami Leśnymi. Przed sporządzaniem szacunków brakarskich wydawana jest Decyzja Nadleśniczego w sprawie sporządzania szacunków brakarskich na dany rok, w którym wskazuje się leśniczym, jaki rozmiar należy dobrać do planu cięć.*

(akta kontroli str. 355-381, 1114-1117)

Każdego roku Nadleśnictwo przedstawiało RDLP propozycje planu w zakresie użytków rębnych i przedrębnych, które poza rokiem 2021 zostały zaakceptowane bez uwag. Na 2021 r. RDLP wniosła o zmniejszenie pozyskania użytków przedrębnych, co Nadleśnictwo uwzględniło.

(akta kontroli str. 345-352)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo sprzedało ogółem 544 736,59 m³ drewna (w tym 197 872,13 m³ drewna wielowymiarowego, co stanowiło 36% ogółu sprzedanego drewna) o łącznej wartości 145 127 162,68 zł (70 469 261,75 zł, tj. 49% ogólnej wartości sprzedaży drewna). W poszczególnych latach sprzedaż kształtowała się następująco:

- 2020 r. – 109 263,39 m³ (w tym 39 149,83 m³ drewna wielowymiarowego, tj. 36%) o wartości 21 107 463,13 zł (10 086 235,49 zł, tj. 48%);
- 2021 r. – 144 949,61 m³ (w tym 53 863,14 m³ drewna wielowymiarowego, tj. 37%) o wartości 33 356 846,13 zł (17 733 810,80 zł, tj. 53%);

³⁴ Sprostowane zarządzeniem nr 30/2024 Nadleśniczego Nadleśnictwa Świebodzin.

³⁵ Bez cięć prowadzonych na gruntach wyłączonych z produkcji leśnej (np. drogi, ośrodki wypoczynkowe) niewchodzące w poczet etatów PUL.

- 2022 r. – 130 981,46 m³ (w tym 45 557,59 m³ drewna wielkowymiarowego, tj. 35%) o wartości 41 360 978,57 zł (18 541 466,65 zł, tj. 45%);
- 2023 r. – 122 288,20 m³ (w tym 44 687,18 m³ drewna wielkowymiarowego, tj. 37%) o wartości 38 219 762,42 zł (18 311 803,67 zł, tj. 48%);
- I kwartał 2024 r. – 37 253,93 m³ (w tym 14 614,39 m³ drewna wielkowymiarowego, tj. 39%) o wartości 11 082 112,43 zł (5 796 404,96 zł, tj. 52%).

W latach 2020-I kwartał 2024 dostawy wewnątrzwspólnotowe³⁶ w ujęciu wartościowym stanowiły odpowiednio: 13%, 6%, 5%, 5% i 7%. W ujęciu ilościowym i wartościowym dostawy wewnątrzwspólnotowe kształtowały się następująco:

- 2020 r. – 8 478,87 m³ (w tym 5 424,96 m³ drewna wielkowymiarowego) o wartości 1 723 220,98 zł (w tym drewno wielkowymiarowe – 1 356 185,57 zł); tj. 14% ilościowej i 13% wartościowej sprzedaży drewna ogółem;
- 2021 r. – 7 054,59 m³ (w tym 3 530,13 m³ drewna wielkowymiarowego) o wartości 1 431 041,15 zł (w tym drewno wielkowymiarowe – 1 018 371,37 zł); tj. 7% ilościowej i 6% wartościowej sprzedaży drewna ogółem;
- 2022 r. – 6 752,28 m³ (w tym 2 392,06 m³ drewna wielkowymiarowego) o wartości 2 714 681,99 zł (w tym drewno wielkowymiarowe – 1 018 821,66 zł); tj. po 5% ilościowej i wartościowej sprzedaży drewna ogółem;
- 2023 r. 6 455,00 m³ (w tym 1 784,36 m³ drewna wielkowymiarowego) o wartości 2 186 400,74 zł (w tym drewno wielkowymiarowe – 899 171,38 zł); tj. 4% ilościowej i 5% wartościowej sprzedaży drewna ogółem;
- I kwartał 2024 r. 2 473,85 m³ (w tym 1 009,07 m³ drewna wielkowymiarowego) o wartości 705 619,81 zł (w tym drewno wielkowymiarowe – 398 055,64 zł), tj. po 7% ilościowej i wartościowej sprzedaży drewna ogółem.

(akta kontroli str. 354)

Poziom sprzedaży drewna w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2024 r. w poszczególnych kanałach dystrybucji, wynikających z wydawanych corocznie decyzji DGLP³⁷, w tym różnice pomiędzy zakładanymi i zrealizowanymi poziomami sprzedaży kształtował się następująco³⁸:

- pula ofertowa wg planu wynosiła 533 759 m³, zrealizowano natomiast 462 492 m³, tj. 87% planu (w latach 2020-2023 realizacja odpowiednio na poziomie: 75%, 103%, 86%, 80%);
- pula detaliczna wg planu wynosiła 48 668 m³, zrealizowano natomiast 53 827 m³, tj. 111% planu (w latach 2020-2023 realizacja odpowiednio na poziomie: 84%, 85%, 149%, 137%);
- na potrzeby własne planowano przeznaczyć 12 640 m³, faktycznie przeznaczono 9 496 m³, tj. 75% planu (w latach 2020-2023 realizacja odpowiednio na poziomie: 77%, 79%, 79%, 82%),

³⁶ Nie prowadzono sprzedaży drewna w ramach eksportu (kierunek rozchodu nr 18).

³⁷ Decyzja Nr 160 Dyrektora GDLP z dnia 12 listopada 2019 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno (znak: ZM.800.11.2019); Decyzja Nr 105 Dyrektora GDLP z dnia 18 września 2020 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno (znak: ZM.800.11.2020); Decyzja Nr 104 Dyrektora GDLP z dnia 22 września 2021 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno (znak: EM.800.5.2021); Decyzja Nr 107 Dyrektora GDLP z dnia 20 września 2022 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno (znak: EM.800.10.2022); oraz Decyzja Nr 172 Dyrektora GDLP z dnia 12 października 2023 r. w sprawie kryteriów, parametrów i sposobu wartościowania ofert zakupu oraz regulaminów sprzedaży w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji internetowej e-drewno.

³⁸ Wartość planu sprzedaży na 2024 r. wg stanu na dzień 31 marca – przyjęto ¼ wartości planu na rok 2024.

- na pulę techniczną planowano przeznaczyć 19 358 m³, faktycznie przeznaczono 18 919 m³, tj. 98% planu (w latach 2020-2023 realizacja odpowiednio na poziomie: 116%, 124%, 95%, 67%).

Realizacja planu sprzedaży w ww. pulach za okres 2020-I kwartał 2024 wyniosła ok. 88%. Nie planowano i nie sprzedawano drewna na aukcjach i submisjach. Nie realizowano sprzedaży puli energetycznej, mimo założonego planu.

(akta kontroli. 382-383)

Z wyjaśnień zastępcy Nadleśniczego³⁹, odpowiedzialnego za całokształt sfery produkcyjnej gospodarki leśnej Nadleśnictwa wynikało, że realizacja planu sprzedaży w 2020 r. na niższym poziomie spowodowana była:

- załamaniem rynku sprzedaży drewna wynikającym z pandemii SARS-CoV-2 i aneksowaniem umów sprzedaży w porozumieniu z kontrahentami w ramach tarczy 3.0 – rezygnacją z odbioru surowca w łącznej masie 11 640 m³,
- nieodebraniem drewna przez kontrahentów w terminie wynikającym z umowy, co skutkowało naliczeniem kar umownych do umów o łącznej masie surowca 2 136 m³,
- wydłużeniem na wniosek kontrahentów terminu realizacji umów na rok 2021 (11 652 m³ surowca z umów zawartych na 2020 r.),
- brakiem zakontraktowania w ramach procedury aukcji systemowych na II półrocze 2020 r. sprzedaży w masie 6 066 m³.

Konsekwencją braku odbioru surowca była niepełna realizacja planu sprzedaży, co zmusiło Nadleśnictwo do ograniczenia pozyskania drewna, w szczególności w okresie od kwietnia do września 2020 r.

W kolejnych latach kontrahenci nie odbierali drewna w terminach wynikających z umów (w 2022 r. – 1 963 m³, w 2023 r. – 8 658 m³), za co Nadleśnictwo naliczało kary umowne. Wydłużano również – na wniosek kontrahentów – terminy realizacji umów (z umów z 2022 r. na 2023 r. przeniesiono 10 346 m³, z umów na 2023 r. na 2024 r. przeniesiono 19 326 m³).

Jednocześnie zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że: *W roku 2022 i 2023 w odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie na zakup surowca w ramach sprzedaży detalicznej, zgodnie z procedurami Nadleśnictwo wystąpiło do RDLP w Zielonej Górze z wnioskiem o możliwość zwiększenia mas w puli detalicznej, dokonując jej przesunięcia z innych pul sprzedażowych. Nadleśnictwo nie realizowało puli energetycznej pomimo założonego planu, gdyż nie wystąpiła taka potrzeba. Uprzątnięcie powierzchni zrębowych zrealizowane było w ramach sprzedaży detalicznej w zakresie pozyskania kosztem nabywcy – samowyrób, czym Nadleśnictwo wspierało możliwość nabywania przez konsumentów surowca drzewnego do celów opałowych.*

(akta kontroli str. 415-442)

Nadleśnictwo pozyskało drewno według następujących rodzajów użytkowania:

- pozyskanie rębne (grubizna) – w PUL zaplanowano pozyskanie w ilości 775 363 m³, natomiast w latach 2018-2023 pozyskano łącznie 401 186,86 m³, tj. zrealizowano 51,74 % planu,
- pozyskanie przedrębne (grubizna) – w PUL zaplanowano pozyskanie w ilości 572 000 m³, natomiast w latach 2018-2023 pozyskano łącznie 347 105,94 m³, tj. zrealizowano 60,68 % planu,
- rębnie zupełne – w PUL zaplanowano na powierzchni 1 086,0 ha, natomiast w latach 2018-2023 wykonano na 699,49 ha, tj. 64,41% planu.

(akta kontroli str. 384)

³⁹ Zweryfikowanych o dostępne w Nadleśnictwie dokumenty.

Średnia cena sprzedaży 1m³ drewna według sprawozdania LPIO-9 na dzień 31 grudnia każdego z lat 2020-2023 i 31 marca 2024 r. wyniosła odpowiednio: 190,39 zł; 228,12 zł; 314,51 zł; 309,47 zł; 296,64 zł.

(akta kontroli str. 826-835)

W poszczególnych latach objętych kontrolą odnowienia⁴⁰ prowadzone przez Nadleśnictwo w ramach zagospodarowania lasu, kształtowało się następująco:

- w 2020 r. zabiegami planowano objąć 158,32 ha na kwotę 877 621,92 zł, a wykonano na obszarze 161,75 ha w kwocie 913 708,38 zł;
- w 2021 r. zabiegami planowano objąć 208,85 ha na kwotę 1 546 039,32 zł, a wykonano na obszarze 211,86 ha w kwocie 1 417 655,73 zł;
- w 2022 r. zabiegami planowano objąć 236,85 ha na kwotę 2 005 885,22 zł, a wykonano 241,47 ha w kwocie 1 976 022,32 zł;
- w 2023 r. zabiegami planowano objąć 205,66 ha na kwotę 2 593 132,68 zł, a wykonano na obszarze 208,67 ha w kwocie 2 091 850,43 zł;
- w 2024 r. zabiegami planowano objąć 186,5 ha na kwotę 1 926 185,41 zł, a w I kwartale 2024 r. wykonano na obszarze 141,21 ha w kwocie 1 446 301,82 zł.

(akta kontroli str. 453-467)

1.5. W całym okresie objętym kontrolą obowiązywał plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Świebodzin na lata 2018-2027 zatwierdzony przez Ministra Środowiska w dniu 19 lipca 2018 r.

W PUL przewidziano pozyskanie drewna w ilości nie większej niż 1 347 363 m³ grubizny netto, w tym obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębny – 775 363 m³ grubizny netto oraz powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym o orientacyjnej miąższości 572 000 m³ grubizny netto.

(akta kontroli str. 468-477)

Łączna powierzchnia zajmowana przez obszary Natura 2000 w zasięgu Nadleśnictwa Świebodzin wynosiła 3 371,03 ha, w tym: Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie, Dolina Leniwej Obry, Nietoperek i Stara Dąbrowa w Korytach.

Z obszarów Natura 2000 pozyskano łącznie 36 452,15 m³ drewna, w tym:

- a) 35 164,74 m³ w ramach zaplanowanych w PUL cięć rębnych⁴¹ - na podstawie badania obejmującego pozyskanie 8 142,30 m³ drewna z obszarów Natura 2000⁴² w ramach cięć rębnych potwierdzono, że wykonane czynności były zgodne ze wskazówkami gospodarczymi i dokonano ich na adresach leśnych wynikających z PUL,
- b) 1 287,41 m³ w ramach cięć sanitarnych⁴³, ze względu na występowanie kornika drukarza – każdorazowo w przypadku stwierdzenia konieczności wykonania zrębu z przyczyn sanitarnych, zgodnie z obowiązującymi zasadami w tym zakresie wprowadzonymi przez DGLP, Nadleśnictwo⁴⁴ składało wnioski wraz z opisami taksacyjnymi, planami i ortofotomapami i w oparciu o te dokumenty uzyskiwało zgodę Dyrektora RDLP na wykonanie zrębu.

Dokonanie ww. zrębów było zgodne z obowiązującymi w Nadleśnictwie wytycznymi do postępowania mającego na celu ograniczenie skutków pogarszającego się stanu

⁴⁰ W okresie obojętnym kontrolą nie przeprowadzano zalesień.

⁴¹ w 2020 r. – 8 067,25 m³, w 2021 r. – 10 168,95 m³, w 2022 r. – 4 940,94 m³, w 2023 r. – 7 811,55 m³, w I kwartale 2024 r. – 4 176,05 m³.

⁴² Tj. 23,15% ogółu drewna pozyskanego w ramach cięć rębnych z obszarów Natura 2000.

⁴³ w 2020 r. – 248,56 m³, w 2021 r. – 387,16 m³, w 2023 r. – 298,51 m³, w I kwartale 2024 r. – 353,18 m³.

⁴⁴ Pismo znak ZO.0410.1.2020 z dnia 3 lutego 2020 r.

sanitarnego drzewostanów (zarządzenie nr 24 Dyrektora RDLP z dnia 15 czerwca 2022 r.⁴⁵) oraz zasadami stosowania grup czynności dotyczących użytkowania rębного z wyróżnikiem „S” – zrab z przyczyn sanitarnych⁴⁶.

(akta kontroli str. 480-554)

1.6. Corocznie zarządzeniem Nadleśniczego wprowadzano regulamin sprzedaży drewna w Nadleśnictwie i cenniki sprzedaży drewna. W okresie:

- od 1 stycznia do 21 stycznia 2020 r. nie obowiązywał żaden cennik, a od 22 stycznia do 9 lutego 2020 r. obowiązywał tymczasowy cennik sprzedaży drewna opałowego S4 i drobnicy opałowej M2, od 10 lutego 2020 r. wprowadzono cennik obejmujący cały asortyment;
- od 1 stycznia do 11 stycznia 2021 r. nie obowiązywał żaden cennik, a od 12 stycznia do 31 stycznia 2021 r. obowiązywał tymczasowy cennik sprzedaży drewna opałowego S4 i drobnicy opałowej M2, a od 1 lutego 2021 r. wprowadzono cennik obejmujący cały asortyment;
- od 1 stycznia 2022 r. do 3 lutego 2022 r. nie obowiązywał żaden cennik, a od 4 lutego 2022 r. wprowadzono cennik obejmujący cały asortyment;
- od 1 stycznia do 12 stycznia 2023 r. nie obowiązywał żaden cennik, a od 13 stycznia 2023 r. wprowadzono cennik obejmujący cały asortyment;
- od 1 stycznia do 12 lutego 2024 r. nie obowiązywał żaden cennik, a od 13 lutego 2024 r. wprowadzono cennik obejmujący cały asortyment.

(akta kontroli str. 555-733)

W zakresie braku cenników w powyższych okresach Nadleśniczy wyjaśnił, że: *brak obowiązywania ciągłości cenników sprzedaży detalicznej wynika z konieczności przeprowadzenia niezbędnych analiz, w tym wysokości osiąganych cen w sąsiednich Nadleśnictwach, jak również cen osiągniętych w ramach umów zawieranych przez Nadleśnictwo. W związku z tym, że cennik sprzedaży detalicznej jest załącznikiem do regulaminu sprzedaży drewna, sporządzanym na podstawie wytycznych jednostki nadrzędnej w zakresie sprzedaży na dany rok gospodarczy, jego wprowadzenie uzależnione jest od terminu otrzymania ww. wytycznych. Ponadto uruchomienie przychodu i sprzedaży drewna wymaga przeprowadzenia czynności technicznych i formalnych dotyczących udostępnienia nowych baz leśniczym, przedstawienie rejestratorów drewna, założenie numeracji itp. Zaznaczam, że w okresie bez cennika detalicznego Nadleśnictwo nie prowadzi sprzedaży detalicznej*⁴⁷.

Ponadto informuję, że klienci rynku detalicznego znają powyższe okoliczności i Nadleśnictwo nie miało w tej sprawie żadnych uwag czy skarg.

(akta kontroli str. 734-738, 1114-1117)

RDLP, co do zasady, pozostawiła możliwość ustalania cen sprzedaży drewna opałowego w gestii Nadleśniczego, jednocześnie kierowała do Nadleśnictwa wytyczne w zakresie tworzenia cenników:

- od początku 2020 r. proponowano utrzymanie cen obowiązujących w 2019 r., a następnie (w kwietniu 2020 r.) pozostawiono ustalenie ceny drewna opałowego w gestii Nadleśniczych (ceny bez zmian)⁴⁸;
- w 2021 r. ustalenie ceny pozostawiono w gestii Nadleśniczych,
- w 2022 r. rekomendowano ustalenie ceny na poziomie ceny za II półrocze 2021 r. skorygowanej o wskaźnik spodziewanej inflacji oraz o zweryfikowanie cen

⁴⁵ Dotyczącego zmiany zarządzenia nr 8 Dyrektora RDLP z dnia 21 lutego 2019 r. w tożsamym przedmiocie.

⁴⁶ Pismo DGLP znak sprawy: ZO.0410.1.2020 z dnia 3 lutego 2020 r.

⁴⁷ Co potwierdzono na podstawie dokumentacji dostępnej w Nadleśnictwie.

⁴⁸ Od 17 czerwca 2020 r., a następnie również od 6 sierpnia Nadleśnictwo zdecydowało się obniżyć cenę wybranego asortymentu S4 ze względu na duże zapasy tego surowca i brak możliwości ich sprzedaży; od 1 lipca 2020 r. zmianie uległa cena drewna opałowego ze względu na objęcie stawką VAT 23%.

- z cenami pozostałych Nadleśnictw w celu ich zrównoważenia i uniknięcia potencjalnych napięć społecznych,
- w 2023 r. rekomendowano, by ceny nie były niższe niż ceny obowiązujące w II półroczu 2022 r. przy uwzględnieniu kosztu pozyskania w 2023 r., zaś w II półroczu 2023 r. zalecono waloryzację ceny drewna S4 pozyskiwanego kosztem skarbu (dalej: *PKS*) o wskaźnik inflacji,
- w 2024 r. rekomendowano uwzględnienie wskaźnika inflacji dla drewna S4 *PKS*, a dla S4 pozyskanego kosztem nabywcy (dalej: *PKN*) oraz drewna M2 wskaźnika wzrostu kosztów pozyskania i zrywki w odniesieniu do roku 2023 oraz wskazano, że nie może być ona niższa niż obowiązująca w II półroczu 2023 r.

Pierwszy od 2018 r. wzrost cen drewna S4 nastąpił w 2022 r.⁴⁹ Po wydaniu decyzji nr 42 DGLP z 26 maja 2022 r. w sprawie wytycznych kierunkowych wspierających możliwość nabywania przez konsumentów – odbiorców indywidualnych surowca drzewnego do celów opałowych, nowy cennik (lipiec 2022 r.) nie zmienił cen drewna S4 (utrzymano ceny z I półrocza 2022 r.). Od 3 lipca 2023 r. ceny drewna S4 *PKS* zostały zwaloryzowane o wskaźnik inflacji za kwiecień 2023 r. tj. 12,2%, a w 2024 r. o wskaźnik w wysokości 11,4%. Ceny drewna S4 i M2 *PKN* pozostały na niezmiennym poziomie.

Analiza cenników sporządzonych przez Nadleśnictwo wykazała, że każdorazowo były one ustalane w oparciu o ww. zalecenia kierowane z RDLP⁵⁰.

(akta kontroli str. 555-733)

Rozchód drewna S4 kształtował się następująco⁵¹:

- w 2020 r. – liściaste – 3 228 m³, iglaste – 4 052 m³,
- w 2021 r. – liściaste – 3 708 m³, iglaste – 4 671 m³,
- w 2022 r. – liściaste – 4 162 m³, iglaste – 7 690 m³,
- w 2023 r. – liściaste – 3 857 m³, iglaste – 6 686 m³,
- w 2024 r. – liściaste – 1 868 m³, iglaste – 1 402 m³.

W okresie objętym kontrolą średnia cena sprzedaży 1m³ drewna S4 wniosła:

- w 2020 r. – 102,03 zł,
- w 2021 r. – 105,46 zł,
- w 2022 r. – 104,96 zł,
- w 2023 r. – 111,09 zł,
- w I kwartale 2024 r. – 140,00 zł.

(akta kontroli str. 826-835, 1655)

Rozchód drewna S2AP kształtował się następująco:

- w 2020 r. – 1287 m³, w tym w ramach kierunku 13 – 992 m³, a w ramach kierunku 17 – 8 m³,
- w 2021 r. – 1994 m³, w tym w ramach kierunku 13 – 1830 m³, a w ramach kierunku 17 – 161 m³,
- w 2022 r. – 1219 m³, w tym w ramach kierunku 17 – 999 m³, a w ramach kierunku 13 – 34 m³,
- w 2023 r. – 917 m³ wyłącznie w ramach kierunku 13,
- w I kwartale 2024 r. – 843 m³, w tym 796 m³ w ramach kierunku 13 (brak rozchodu w ramach kierunku 17).

⁴⁹ Z wyłączeniem świerku, którego cenę obniżono.

⁵⁰ Dot. m.in. waloryzacji cen drewna o wskaźniki inflacyjne.

⁵¹ Na podstawie LPIO-9; w tym rozchód w ramach kierunku 17 odpowiednio w okresie 2020 r.-I kwartał 2024 r.: 6 576 m³, 7 798 m³, 11 289 m³, 10 079 m³ i 3 257 m³, a w ramach kierunku 13 łącznie 32 m³ (31 m³ w 2022 r. i 1 m³ w 2023 r.).

Średnia cena sprzedaży drewna S2AP za 1m³ wyniosła natomiast:

- w 2020 r. – 105,16 zł,
- w 2021 r. – 144,40 zł,
- w 2022 r. – 290,48 zł,
- w 2023 r. – 273,65 zł,
- w I kwartale 2024 r. – 188,00 zł.

(akta kontroli str. 1656)

W zakresie ustalania cen drewna S4 Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Ceny detaliczne na drewno S4 ustalano na podstawie wytycznych z RDLP w Zielonej Górze oraz poprzez porównanie cen z sąsiednimi nadleśnictwami w celu ich zrównoważenia. Do pisma RDLP z dnia 28-12-2021 r. znak sprawy ED.800.36.2021 załączono ceny drewna S4 sosnowego obowiązujące w poszczególnych nadleśnictwach RDLP w Zielonej Górze. Ponadto przy ustalaniu cen tego surowca analizowano lokalny popyt na ten surowiec poprzez konsultacje z leśniczymi rewirowymi, którzy jako przedstawiciele nadleśnictwa w terenie znają potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zapotrzebowania na drewno opałowe S4. Z założenia cena drewna S4 nie powinna być niższa od kosztów jego wytworzenia oraz nie wyższa niż surowiec wyższej klasy jakości i tak, przy zachowaniu zbliżenia cen z sąsiednimi nadleśnictwami, została ustalana.*

(akta kontroli str. 1114-1117)

Powodem sprzedaży drewna S4 w ilości 32 m³ (31 m³ w 2022 r i 1 m³ w 2023 r. – kierunek sprzedaży 13 (sprzedaż w ramach umów dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą), była reklamacja jakości drewna (zmiana specyfikacja drewna użytkowego na S4).

(akta kontroli str. 812-824, 1655)

W okresie objętym kontrolą wystąpiły 43 przypadki przemaniułowania⁵² surowca S2AP, S2A na S4 i odwrotnie w łącznej masie 442,91 m³, w tym:

- w 2020 r. – 18 przypadków z drewna S4 na S2AP o masie 194,26 m³;
- w 2021 r. – 16 przypadków z drewna S4 na S2AP o masie 179,67 m³ i cztery przypadki z drewna S2AP na S4, o masie 16,53 m³;
- w 2022 r. – po dwa przypadki z drewna S2AP i S2A na S4, o masie 22,13 m³;
- w 2023 r. – jeden przypadek z drewna klasy S2AP na S4, o masie 30,32 m³.

(akta kontroli str. 740-763)

Po dniu 26 maja 2022 r., tj. po wydaniu przez DGLP decyzji nr 42 w sprawie wytycznych kierunkowych wspierających możliwość nabywania przez konsumentów – odbiorców indywidualnych surowca drzewnego do celów opałowych w Nadleśnictwie dokonano pięciu przemaniułowowań surowca S2A i S2AP na S4, w łącznej masie 52,45 m³ (cztery przypadki w 2022 r. i jeden w 2023 r.). Każdorazowo sporządzono przy tym specyfikację manipulacyjną. Przekwalifikowanie surowca w 2022 r. następowało na umotywowany wniosek leśniczego i wynikało z braku

⁵² Możliwość dokonywania przeklasyfikowania surowca drzewnego wynikała z zarządzeń DGLP w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych, tj.: Zarządzenie nr 86 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych, które utraciło moc z dniem 22 czerwca 2021 r.; Zarządzenie Nr 42 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 czerwca 2021 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych, które utraciło moc z dniem 30 grudnia 2021 r.; Zarządzenie nr 77 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych (Biul. Inf. LP.2022.1.6).

pokrycia w bieżących umowach z odbiorcami, nieopłacalność zakupu ze względu na niską masę (pomimo próby sprzedaży) i długiego okresu zalegania.

W dniu 11 stycznia 2023 r. RDLP poinformowała Nadleśnictwo o możliwości zagospodarowania drewna S2AP przeznaczonego pierwotnie do produkcji pelletu, a będącego w zapasie m.in. do sprzedaży w ramach puli detalicznej. W toku kontroli stwierdzono, że jedyny przypadek manipulacji drewna w 2023 r. był rezultatem ww. wytycznych.

(akta kontroli str. 740, 764-768)

W okresie od 26 maja 2022 r. do 31 marca 2024 r. 15 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą nabyło od Nadleśnictwa 306,43 m³ drewna S4 o łącznej wartości 33 618,76 zł. Analiza sprzedaży drewna S4 trzem podmiotom⁵³ wykazała, że każdorazowo podmiot składał wniosek, który w Nadleśnictwie podlegał rozpatrzeniu przez komisję ds. sprzedaży drewna. Weryfikowano m.in. cel zakupu oraz profil działalności podmiotu. Drewno sprzedano podmiotom nieprowadzącym działalności w zakresie obrotu drewnem, do wykorzystania na własne potrzeby grzewcze⁵⁴.

Jeden z tych podmiotów nabył jednorazowo, przed wejściem w życie ww. decyzji 6,91 m³ drewna S2AP.

(akta kontroli str. 769-811)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność Nadleśnictwa w zakresie gospodarowania majątkiem w latach 2020-2024 (I kwartał).

OBSZAR

2. Gospodarowanie środkami finansowymi przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych

Opis stanu
faktycznego

2.1. Zatrudnienie ogółem w Nadleśnictwie wyniosło na koniec 2020 r. – 75 etatów, w 2021 r. – 74 etaty, w 2022 r. – 79 etatów, w 2023 r. – 80 etatów i na koniec I kwartału 2024 r. – 81 etatów, w tym odpowiednio:

- w Służbie Leśnej: 43, 44, 45, 47, 47;
- na stanowiskach nierobotniczych poza służbą leśną: 15, 15, 18, 19, 20;
- na stanowiskach robotniczych: 17, 15, 16, 14 i 14.

(akta kontroli str. 909)

Z wyjaśnień Nadleśniczego wynikało, że wzrost zatrudnienia spowodowany był zwiększeniem obowiązków w poszczególnych działach, a zgodę na zwiększenie etatów każdorazowo wyrażała RDLP⁵⁵. Likwidacja Zagrodowej Hodowli Zwierzyny skutkowałą wypowiedzeniem umów o pracę trzem robotnikom.

(akta kontroli str. 1114-1117, 1511-1524)

⁵³ Próbą kontrolną objęto podmioty, które dokonały największych (wartościowo) zakupów drewna S4 tj. na łączną kwotę 12 441,77 zł.

⁵⁴ W tym: ogrzanie kwater pracowniczych, kumików w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

⁵⁵ W 2020 r. z działu służby łowieckiej przeniesiono jeden etat do działu technicznego – użytkowanie lasu oraz obrót i handel drewnem (wzrost zadań i obciążanie pracą pracowników działu technicznego w zakresie koordynacji, sprzedaży i obrotu drewnem), w 2021 r. zwiększono zatrudnienie o jeden etat w dziale finansowo-księgowym (zwiększenie zatrudnienia miało na celu osiągnięcie standardu w zakresie liczby etatów w dziale oraz przejęcie m.in. od stanowiska ds. pracowniczych zakresu prac związanych z naliczeniem płac) i o jeden etat w dziale administracyjno-gospodarczym (zwiększenie obowiązków m.in. ze względu na zmianę przepisów z zakresu prawa budowlanego, zamówień publicznych uregulowań w zakresie wymogów środowiskowych i sprawozdawczością oraz dodatkowym obciążeniem Nadleśnictwa wynikającym z rozbudowanej w stosunku do innych jednostek infrastruktury – Ośrodek Wypoczynkowy Leśnik oraz Zagrodowa Hodowla zwiększone obciążenie zadaniami związanymi z turystyką, ochroną przyrody i prowadzeniem stanu posiadania) oraz jeden etat w dziale finansowo-księgowym (w związku z dużą ilością dokumentów związanych z podstawową i dodatkową działalnością Nadleśnictwa), w 2023 r. dodatkowy etat w dziale administracyjno-gospodarczym na polecenie RDLP (w związku ze zwiększeniem zakresu zadań inwestycyjno-remontowych).

Z pracy w Nadleśnictwie odeszły łącznie 24 osoby (pięć w 2020 r., po cztery w 2021 r. i 2023 r., dziewięć w 2022 r. i dwie w I kwartale 2024 r.). Na emeryturę przeszło 14 osób (siedem w 2020 r., po dwie w 2021 r. i I kwartale 2024 r. oraz trzy w 2023 r.). Jedna osoba (w 2024 r.) awansowała ze stanowiska robotniczego do Służby Leśnej.

(akta kontroli str. 910)

Wysokość wynagrodzenia w poszczególnych latach w podziale na grupy zawodowe oraz przeciętne wynagrodzenie brutto w Nadleśnictwie kształtowała się następująco:

- w 2020 r. łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wyniosły 7 970 533,79 zł (przeciętne wynagrodzenie – 7 488,25 zł), z tego: Służba Leśna – 5 533 377,22 zł (przeciętne wynagrodzenie – 9 061,55 zł), stanowiska nierobotnicze – 1 289 905,56 zł (przeciętne wynagrodzenie – 6 097,71 zł), stanowiska robotnicze – 1 147 251,01 zł (przeciętne wynagrodzenie – 4 735,69 zł),
- w 2021 r. łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 8 749 477,94 zł (przeciętne wynagrodzenie – 8 253,60 zł), z tego: Służba Leśna – 6 091 371,34 zł (przeciętne wynagrodzenie – 9 646,36 zł), stanowiska nierobotnicze – 1 510 850,66 zł (przeciętne wynagrodzenie – 7 020,88 zł), stanowiska robotnicze – 1 147 255,94 zł (przeciętne wynagrodzenie – 5 400,88 zł),
- w 2022 r. łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 10 831 866,98 zł (przeciętne wynagrodzenie – 9 536,40 zł), z tego: Służba Leśna – 7 068 204,13 zł (przeciętne wynagrodzenie – 10 888,52 zł), stanowiska nierobotnicze – 2 123 630,71 zł (przeciętne wynagrodzenie – 8 237,36 zł), stanowiska robotnicze – 1 640 032,14 zł (przeciętne wynagrodzenie – 7 194,99 zł),
- w 2023 r. łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 11 688 670,67 zł (przeciętne wynagrodzenie – 10 222,79 zł), z tego: Służba Leśna – 7 824 873,68 zł (przeciętne wynagrodzenie – 11 617,06 zł), stanowiska nierobotnicze – 2 294 987,17 zł (przeciętne wynagrodzenie – 8 990,92 zł), stanowiska robotnicze – 1 568 809,82 zł (przeciętne wynagrodzenie – 7 332,32 zł),
- w 2024 r. (I kwartał) łączne wynagrodzenia wraz z dodatkami i narzutami na wynagrodzenia wynosiło 2 717 004,35 zł (przeciętne wynagrodzenie – 9 414,46 zł), z tego: Służba Leśna – 1 857 814,43 zł (przeciętne wynagrodzenie – 10 844,76 zł), stanowiska nierobotnicze – 519 046,07 zł (przeciętne wynagrodzenie – 7 644,07 zł), stanowiska robotnicze – 340 143,85 zł (przeciętne wynagrodzenie – 6 913,27 zł).

(akta kontroli str. 911)

Analiza 10 przypadków zatrudnienia nowych pracowników⁵⁶ wykazała, że w jednym przypadku zatrudnienie nastąpiło w ramach przejścia pracownika pomiędzy jednostkami, co było zgodne z § 3 zarządzenia nr 11 Dyrektora RDLP z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zasad naboru i wprowadzenia regulaminu rekrutacji wewnętrznych na wakujące stanowiska w warunkach obowiązywania zakazu zatrudnienia nowych pracowników spowodowanego oszczędnościami w związku z panującą epidemią COVID-19, a w dziewięciu pozostałych prowadzono nabory z ogłoszenia, i tak:

- każdorazowo przygotowano i zamieszczono ogłoszenie w pierwszej kolejności w ramach naboru wewnętrznego, a następnie, w przypadku braku kandydatów ze środowiska pracowników jednostek Lasów Państwowych, po uzyskaniu zgody Dyrektora RDLP, ogłaszano nabór zewnętrzny (siedem z dziewięciu przypadków), jednak w dwóch z dziewięciu przypadków, okres upublicznienia ogłoszenia był krótszy niż przewidziany w procedurze wewnętrznej, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

⁵⁶ W okresie objętym kontrolą przeprowadzono 20 naborów do pracy w Nadleśnictwie.

- każdy nabór prowadzony był w dwóch etapach – oceny złożonych dokumentów aplikacyjnych dokonywała komisja rekrutacyjna, która w trzech z dziewięciu przypadków nie posiadała wymaganego procedurę składu, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* oraz oceny kwalifikacji zawodowych, wiedzy i predyspozycji podczas rozmowy, w której każdorazowo, zgodnie z uregulowaniami, uczestniczył Nadleśniczy;
- każdy etap rekrutacji był dokumentowany protokołem z posiedzenia komisji, z oceny złożonych dokumentów sporządzono zestawienie oraz przyznawano punkty za poszczególne kryteria oceny (m.in. wykształcenie, doświadczenie);
- osoby rekomendowane do zatrudnienia posiadały kompetencje zdefiniowane przez pracodawcę w ogłoszeniach⁵⁷,
- wynagrodzenia nowozatrudnianych osób były ustalane w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 stycznia 2003 r.⁵⁸ w sprawie stanowisk, stopni służbowych oraz zasad wynagradzania w Służbie Leśnej, oraz Ponadzakładowy Układ Zbiorowy dla pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
- w czterech przypadkach pracownicy nowozatrudnieni otrzymali wyższe wynagrodzenie zasadnicze od pracowników poprzednio zatrudnionych na tych samych stanowiskach lub pracujących na stanowiskach analogicznych (od 7% do 29%); w trzech przypadkach otrzymali niższe wynagrodzenia (od 4% do 30%), w dwóch przypadkach zatrudnienie dotyczyło nowostworzonego stanowiska, w jednym przypadku pracownik nowozatrudniony otrzymał wynagrodzenie zasadnicze na poziomie wynagrodzenia pracownika poprzednio zajmującego to stanowisko.

(akta kontroli str. 917-932, 944-945)

W okresie objętym kontrolą pracownikom przyznano i wypłacono nagrody specjalne uznaniowe w łącznej kwocie 137 800,0 zł⁵⁹ będącej w dyspozycji Nadleśniczego, w tym:

- w 2020 r. – 42 pracownikom w kwocie 30 400,0 zł (od 200,00 zł do 1 400,00 zł);
- w 2021 r. – 19 pracownikom w kwocie 29 200,0 zł (od 1 500,00 zł do 1 600,00 zł);
- w 2022 r. – 20 pracownikom w kwocie 30 800,0 zł (od 1 200,00 zł do 2 000,00 zł);
- w 2023 r. - 34 pracownikom w kwocie 47 400,0 zł (od 600,00 zł do 3 000,00 zł).

(akta kontroli str. 933)

O puli środków z przeznaczeniem na nagrody specjalne, Dyrektor RDLP informował corocznie Nadleśnictwo decyzją. Ilość osób nagrodzonych, kwota nagrody oraz termin jej przyznania pozostawały do dyspozycji Nadleśniczego, z zastrzeżeniem, że zasady przyznawania nagród należało uzgodnić ze związkami zawodowymi.

Analiza dokumentacji dotyczącej przyznania specjalnych nagród uznaniowych⁶⁰ wykazała, że podział oraz wypłata nagród następowała w grudniu każdego z lat objętych kontrolą, po wcześniejszym dokonaniu uzgodnień Nadleśniczego z organizacją związkową działającą przy Nadleśnictwie. Każdy pracownik, któremu przyznano nagrodę, został poinformowany o jej wysokości wraz z uzasadnieniem jej otrzymania⁶¹.

(akta kontroli str. 933, 938)

⁵⁷ Zgodnie pismem DGLP z dnia 2 czerwca 2021 r. wymagania stawiane kandydatom w ramach naboru zewnętrznego nie mogły być niższe niż przy rekrutacji wewnętrznej.

⁵⁸ Dz. U. Nr 11 poz. 123, ze zm.

⁵⁹ W roku 2024 r. do dyspozycji Nadleśniczego pozostawała kwota 48 600,00 zł przyznana decyzją Dyrektora RDLP; wg stanu na dzień 30 kwietnia 2024 r. pula środków nie została podzielona i wypłacona.

⁶⁰ Badaniem objęto podział i wypłatę czterech (tj. wszystkich wypłaconych w okresie objętym kontrolą) nagród uznaniowych.

⁶¹ Informacje o przyznaniu nagrody znajdowały się w aktach osobowych pracowników.

Ponadto wszyscy pracownicy Nadleśnictwa otrzymywali nagrody⁶² w kwotach wynikających z pism przekazanych przez Dyrektora RDLP, i tak, z tego tytułu na nagrody wydatkowano:

- w 2020 r. – 281 135,37 zł (dwie transze, odpowiednio 1 500,00 zł i 2 500,00 zł na pełnozatrudnionego pracownika);
- w 2021 r. – 1 126 092,0 zł (w tym: dwie transze po 2 500,00 zł na pełnozatrudnionego pracownika, po jednej transzy - odpowiednio w kwotach 1 500,00 zł, 2 000,00 zł, 3 000,00 i 3 500,00 zł);
- w 2022 r. – 2 083 070,52 zł (jedna transza - 1 500,00 zł na pełnozatrudnionego pracownika, dwie transze - odpowiednio 3 000,00 zł i 4 000,00 zł oraz trzy transze po 3 500,00 zł);
- w 2023 r. – 957 000,00 zł (cztery transze po 3 000,00 zł na pełnozatrudnionego pracownika);
- w I kwartale 2024 r. – 243 000,00 zł (jedna transza w kwocie 3 000,00 zł na pełnozatrudnionego pracownika).

(akta kontroli str. 934-937)

W Nadleśnictwie nie wprowadzono dodatkowych uregulowań w zakresie nagradzania i premiowania pracowników.

(akta kontroli str. 969)

Z tytułu przejścia na emeryturę pracownikom wypłacono odprawy:

- w 2020 r. – siedmiu osobom w łącznej kwocie 306 154,50 zł;
- w 2021 r. – dwóm osobom w łącznej kwocie 38 545,83 zł;
- w 2023 r. – trzem osobom w łącznej kwocie 177 518,16 zł;
- do końca I kwartału 2024 r. – dwóm osobom w łącznej kwocie 120 762,84 zł.

(akta kontroli str. 970)

W związku z likwidacją stanowisk i wypowiedzeniem umów o pracę Nadleśnictwo wypłaciło odprawy ekonomiczne dwóm pracownikom w łącznej kwocie 18 506,98 zł.

(akta kontroli str. 971)

W okresie objętym kontrolą 14 osób odbyło staż zawodowy⁶³, a z tytułu wynagrodzeń dla opiekunów stażystów wypłacono dodatki do wynagrodzeń w łącznej kwocie 14 790,00 zł.

(akta kontroli str. 972-973)

Pracownikom Nadleśnictwa powierzano w ramach umów zleceń⁶⁴ do wykonania czynności dotyczące: utrzymania kancelarii, prowadzenia kasy zapomogowo-pożyczkowej, pełnienia dyżurów przeciwpożarowych (pełnomocnik Nadleśniczego) obsługę i kierowanie pojazdem patrolowo-gaśniczym, pełnienie funkcji instruktorów map numerycznych i SILP BO, które nie były zbieżne z obowiązkami wynikającymi ze stosunku pracy tych pracowników lub innych pracowników Nadleśnictwa, a były uzasadnione zadaniami realizowanymi przez Nadleśnictwo. W jednym przypadku umową o świadczenie usługi na warunkach zlecenia pracownikowi zlecono czynności pokrywające się z zakresem obowiązków pracownika ds. budowlanych (w czasie zlecenia stanowisko było nieobsadzone), co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 974-997)

⁶² Uwzględniające okres zatrudnienia na dany dzień, ewentualne absencje pracowników w okresie, za jaki przyznana była nagroda oraz wymiar etatu.

⁶³ W Nadleśnictwie nie odbywano praktyk studenckich.

⁶⁴ 2020 r. – 21 umów (56 841,00 zł); 2021 r. – 27 umów (133 668,00 zł); 2022 r. – 29 umów (165 136,00 zł); 2023 r. – 30 umów (178 388,00 zł); I kw. 2024 r. – 19 umów (21 764,00 zł).

2.2.-2.3. W Nadleśnictwie nie określono wewnętrznych zasad organizacji i finansowania kwalifikacji zawodowych pracowników. Nadleśniczy poinformował, że w zakresie dotyczącym podnoszenia kwalifikacji kierowano się wytycznymi DGLP⁶⁵.

(akta kontroli str. 998-1014, 1114-1117)

W okresie objętym kontrolą dziewięciu pracowników Nadleśnictwa podnosiło kwalifikacje w ramach studiów podyplomowych i sześciu pracowników w ramach studiów wyższych. Szczegółowym badaniem objęto pomoc finansową udzieloną pracownikom na realizację studiów podyplomowych, z tytułu której Nadleśnictwo poniosło wydatki:

- na pokrycie kosztów studiów podyplomowych – 35 200,00 zł (dziewięć osób),
- zwroty kosztów dojazdu – 3 195,52 zł (pięć osób),
- wyżywienie – 4 898,56 zł (cztery osoby),
- noclegi – 3 309,00 zł (trzy osoby).

(akta kontroli str. 1015)

Ponadto analiza dokumentacji dotyczącej dziewięciu pracowników podnoszących kwalifikacje w ramach studiów podyplomowych wykazała, że:

- każdorazowo zawarto z pracownikiem umowę o podnoszenie kwalifikacji zawodowych w formie studiów podyplomowych,
- w trzech przypadkach podniesienie kwalifikacji nastąpiło z inicjatywy pracodawcy, w sześciu przypadkach na wniosek pracownika,
- każdorazowo kierunek kształcenia był zgodny z potrzebami stanowiska pracy,
- wszyscy korzystali ze zwolnienia z pracy na czas uczestnictwa w zajęciach,
- nikt nie korzystał z urlopu szkoleniowego,
- w pięciu przypadkach pracownicy dostarczyli dyplomy ukończenia studiów, w pozostałych przypadkach pracownicy kontynuowali naukę⁶⁶.

(akta kontroli str. 1015)

Corocznie w Nadleśnictwie tworzone były plany szkoleń. W okresie objętym kontrolą zrealizowano pięć szkoleń wewnętrznych na łączną kwotę 10 383,60 zł, które dotyczyły prewencji mobbingowej i przeciwdziałania dyskryminacji w miejscu pracy oraz stosowania środków ochrony roślin. Analiza trzech⁶⁷ szkoleń wykazała, że ich realizacja była celowa i gospodarna, przede wszystkim:

- zalecenie ich przeprowadzenia wynikało z pisma GDLP,
- w szkoleniach udział brało od 52 do 65 pracowników, a na ich przeprowadzenie wydatkowano od 3 198,00 (w 2021 r.) do 3 444,00 zł (w 2022 r. i w 2023 r.)
- każdorazowo ze względu na szacowaną wartość zamówienia (poniżej 8 000,00 zł), zgodnie z zarządzeniem Nadleśniczego nr 6/2021 z 5 lutego 2021 r. w sprawie realizacji wydatków o wartości szacunkowej poniżej 130 tys. zł (dalej: zarządzenie ws. wydatków poniżej 130 tys. zł) możliwe było zaproszenie do złożenia oferty jednego wykonawcy,
- w celu potwierdzenia konkurencyjności proponowanej przez oferenta ceny, w Nadleśnictwie weryfikowano ceny u innych firm konkurencyjnych.

(akta kontroli str. 1016-1031)

2.4. Na zakup usług obcych (z wyłączeniem usług leśnych i budowlanych), w latach 2020-I kwartał 2024 Nadleśnictwo wydatkowało 5 084 255,83 zł, w tym m.in.: na ochronę i dozór mienia: 1 789 053,33 zł, sprzątanie pomieszczeń – 465 981,03 zł,

⁶⁵ Zarządzenie nr 86 DGLP z 19.09.2003 r. oraz pismo DGLP znak: GK-1462-64/09 z 21.12.2009 r. i GK-1462-20-2/12 z 24.05.2012 r.

⁶⁶ Stan na dzień 11 czerwca 2024 r.

⁶⁷ Próbą kontrolną objęto trzy szkolenia, na organizację których poniesiono największe wydatki, tj. 10 086,00 zł (97% ogółu wydatków poniesionych na szkolenia wewnętrzne).

obsługę prawną – 325 488,75 zł. Badanie siedmiu umów⁶⁸ wykazało, że w przypadku pięciu umów, których stroną zawierającą było Nadleśnictwo postępowano zgodnie z zarządzeniem ws. wydatków poniżej 130 tys. zł, w tym:

- umowa z dnia 21 czerwca 2021 r., na realizację której wydatkowano 9 840,00 zł i umowa z dnia 15 listopada 2021 r. na realizację której wydatkowano 12 300,00 zł⁶⁹, dotyczyły obsługi formalnej i merytorycznej planowanych przez Nadleśnictwo postępowań o udzielenie zamówień publicznych⁷⁰, a ich zawarcie było spowodowane niewywiązywaniem się z powierzonych obowiązków przez kancelarię obsługującą w tym samym czasie i zakresie, w ramach umowy na obsługę prawną z dnia 21 grudnia 2020 r. zawartą pomiędzy tą kancelarią, a RDLP. O problemach w realizacji tej umowy Nadleśnictwo kilkakrotnie informowało RDLP⁷¹. Do wyboru wykonawcy umowy z zakresu obsługi prawnej wybranych postępowań doszło zgodnie obowiązującymi procedurami wewnętrznymi, tj. § 3 ust. 4 pkt 3 i pkt 9 zarządzenia ws. wydatków poniżej 130,0 tys. zł, które umożliwiały odpowiednio: wystąpienie z zaproszeniem do jednego wykonawcy bądź podjęcie negocjacji z jednym wykonawcą ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, a wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia oraz za indywidualną zgodą Nadleśniczego;
- umowy z dnia 29 grudnia 2021 r. na obsługę prawną w 2022 r., na realizację której wydatkowano 99 594,38 zł – do wyboru wykonawcy zastosowano § 3 ust. 4 pkt 7 zarządzenia ws. wydatków poniżej 130,0 tys. zł umożliwiające negocjacje z jednym wykonawcą w przypadku, gdy jednoznacznie wysoko oceniono jakość zamówień świadczonych przez dotychczasowego wykonawcę, z którym umowa wygasa;
- umowy z dnia 3 stycznia 2023 r. na obsługę prawną w 2023 r., na realizację której wydatkowano 30 996,00 zł – do wyboru wykonawcy zastosowano § 3 ust. 2 zarządzenia ws. wydatków poniżej 130,0 tys. zł, tj. poprzez skierowanie zaproszenia do złożenia oferty do co najmniej trzech wykonawców (wysłano do pięciu);
- umowy z dnia 25 lipca 2023 r. na obsługę prawną od 25 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., na realizację której wydatkowano 26 445,00 zł – do wyboru wykonawcy zastosowano § 3 ust. 4 pkt 9 zarządzenia ws. wydatków poniżej 130,0 tys. zł, tj. za indywidualną zgodą Nadleśniczego. Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Po powołaniu na stanowisko Nadleśniczego w dniu 11 lipca 2023 r., na bazie bieżących spraw i dokumentacji przeprowadzono analizę potrzeb prawnych niezbędnych do zakończenia spraw w 2023 r., z uwzględnieniem zastrzeżeń i zaleceń wynikających z przeprowadzonej w nadleśnictwie kontroli okresowej. Ze względu na nawarstwienie się wielu zagadnień wymagających pilnej oceny prawnej przy bardzo skomplikowanym stanie faktycznym (np. sprawa byłej bazy ZHP, postępowania o udzielenie zamówień na dostawy gazu i energii, dozór mienia oraz obsługę prawną Ośrodka Wypoczynkowego Leśnik, konieczność przeanalizowania i znowelizowania wielu wewnętrznych regulacji prawnych), po konsultacjach z kierownikami działów i pracownikiem ds. zamówień publicznych stwierdzono, że obecny stan obsługi prawnej jest niewystarczający.*

Przed zawarciem umowy dokonano prawidłowego oszacowania wartości zamówienia uwzględniającego wydatki poniesione z tytułu obowiązującej już umowy oraz analizowano zasadność zawarcia kolejnej umowy. Zadania powierzone kancelariom nie były tożsame i wynikały ze znacznego rozszerzenia ich zakresu w tym okresie.

⁶⁸ Próba kontrolną objęto siedem umów na usługi prawne, na realizację których wydatkowano 193 197,38 zł.

⁶⁹ Numer umowy w systemie Nadleśnictwa odpowiednio: S.271.25.2021 i S.271.55.2021.

⁷⁰ Po dwa zamówienia na każdą z umów, tj. odpowiednio: budowa kancelarii Niedźwiedź wraz z infrastrukturą towarzyszącą i dozór mienia, ochrona fizyczna obiektów i mienia Nadleśnictwa oraz dostawa mebli do Nadleśnictwa i zakup samochodu typu bus.

⁷¹ Pismem S.271.57.2020 z dnia 26 maja 2021 r., następnie z dnia 28 maja 2021 r., 18 czerwca 2021 r. i 15 listopada 2021 r.

W przypadku dwóch pozostałych umów na obsługę prawną (odpowiednio na rok 2022 i 2023) stroną zawierającą umowę była RDLP, a na ich realizację wydatkowano odpowiednio 6 642,00 zł i 7 380,00 zł.

(akta kontroli str. 1032-1054, 1082-1087, 1095-1102)

2.5. W Nadleśnictwie nie wyodrębniono funduszu reprezentacyjnego i nie zostały wydane w tym zakresie żadne wytyczne RDLP ani DGLP. Koszty na reprezentację w poszczególnych latach kontroli wyniosły: w 2020 r. – 1 464,15 zł, w 2021 r. – 4 696,07 zł, w 2022 r. – 27 153,03 zł, w 2023 r. – 21 554,26 zł i w I kwartale 2024 r. – 883,66 zł⁷².

(akta kontroli str. 1055-1064, 1114-1117)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *O poziomie kosztów przeznaczonych na reprezentację/reklamę decyduje Nadleśniczy, poprzez ujęcie wydatków w planie finansowo-gospodarczym na każdy rok. Plan ten zatwierdzany jest przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Różny poziom kosztów planowanych na reprezentację/reklamę w poszczególnych latach wynika przede wszystkim z liczby organizowanych w tych latach lokalnych, regionalnych i krajowych wydarzeń branżowych. Przykładowo w latach, w których odbywają się Targi Eko-Las wydatki na reprezentację/reklamę planowane są w kwotach wyższych.*

(akta kontroli str. 1114-1117)

Szczegółowym badaniem objęto koszty na reprezentację opiewające na kwotę powyżej 1 000,0 zł i tak zbadano:

- w roku 2021 koszty w łącznej wysokości 1 267,97 zł,
- w roku 2022 koszty w łącznej wysokości 18 974,78 zł,
- w roku 2023 koszty w łącznej kwocie 15 148,14 zł,
- w roku 2024 koszty w łącznej kwocie 1 750,00 zł.

Koszty w łącznej kwocie 32 326,08 zł (87%) związane były z przygotowaniem posiłków przez Ośrodek Wypoczynkowy Leśnik w związku z: wizytą inspektorów nadzoru z RDLP (777,78 zł), obchodami 75-lecia Straży Leśnej (490,19 zł), naradą inspektorów Lasów Państwowych (2 500,00 zł), ćwiczeniami z leśnej asysty honorowej (1 289,60 zł), spotkaniem podsumowującym współpracę RDLP z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. (1 750,0 zł) oraz wydarzeniami promocyjno-edukacyjnymi (dwa maratony MTB – łącznie 15 277,77 zł, i dwa festiwale kultury łowieckiej – łącznie 2 833,33 zł). W jednym przypadku (4 814,81 zł) usługa gastronomiczna została zakupiona na rynku zewnętrznym i dotyczyła narady pokontrolnej, w której uczestniczyli pracownicy Nadleśnictwa, RDLP i DGLP.

Ww. wydatki były uzasadnione i mieściły się w kategorii kosztów reprezentacyjnych⁷³.

(akta kontroli str. 1055-1069, 1496)

Na udział w wydarzeniach związanych z obecnością asysty honorowej LP Nadleśnictwo poniosło łączne koszty 2 131,84 zł, w tym:

- w 2021 r. w pięciu wydarzeniach, w tym w czterech udział brał jeden pracownik, a w jednym udział brało trzech pracowników; łączne koszty wyniosły 396,05 zł;
- w 2022 r. w czterech wydarzeniach, w tym w dwóch udział brał jeden pracownik, w jednym udział brało dwóch pracowników i w jednym udział brało czterech pracowników; łączne wydatki 879,19 zł⁷⁴,

⁷² I stanowiły w kosztach ogółem Nadleśnictwa w 2020 r., 2021 r. i I kwartale 2024 r. 0,01%; w 2022 r. 0,06% i w 2023 r. 0,04%.

⁷³ Zgodnie z planem kont obowiązującym w Nadleśnictwie – konto 47003.

⁷⁴ W tym 210,40 zł, którymi Nadleśnictwo zostało obciążone, ale w wydarzeniu pracownicy nie brali udziału w asyście honorowej.

- w 2023 r. w dwóch wydarzeniach, w których udział brało po dwóch pracowników; łączne koszty wyniosły 835,90 zł⁷⁵,
- w I kwartale 2024 r. w jednym wydarzeniu, w którym udział wzięło dwóch pracowników; łączne koszty wyniosły 20,70 zł.

W ośmiu ww. przypadkach (jedno w 2021 r., trzy w 2022 r. i cztery w 2023 r.) udział w wydarzeniach lub partycypacja w kosztach asysty honorowej (łącznie 1 450,09 zł tj. 68% łącznych wydatków na udział asysty honorowej w wydarzeniach) wynikała z dyspozycji RDLP/GDLP.

Ponadto w związku ze szkoleniem pracowników asysty honorowej Nadleśnictwo poniosło koszty w wysokości 2 455,64 zł.

(akta kontroli str. 1379)

2.6. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo ze środków własnych obrotowych sfinansowało udział pracowników w 13 wydarzeniach o charakterze patriotyczno-religijnym w łącznej kwocie 4 617,15 zł, w tym:

- jedno w 2020 r. w kwocie 265,0 zł (Krajowa Narada Leśników - XXIV Ogólnopolska Pielgrzymka Leśników na Jasną Górę),
- cztery w 2021 r. w łącznej kwocie 567,98 zł (udział we mszy św. za śp. prof. Jana Szyszkę, Krajowa Narada Leśników – XXV Ogólnopolska Pielgrzymka Leśników na Jasną Górę, obchody upamiętniające Ludobójstwo na Kresach Wschodnich - XIII obchody, obchody Narodowego Święta Niepodległości),
- pięć w 2022 r. w łącznej kwocie 3 144,94 zł (Święto Narodowe Trzeciego Maja, udział we mszy za śp. prof. Jana Szyszkę, Krajowa Narada Leśników – XXVI Ogólnopolska Pielgrzymka Leśników na Jasną Górę, obchody Narodowego Święta Niepodległości, obchody rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego),
- trzy w 2023 r. w łącznej kwocie 639,23 zł (obchody Święta Narodowego Trzeciego Maja, Krajowa Narada Leśników - XXVII Ogólnopolska Pielgrzymka Leśników na Jasną Górę, obchody Narodowego Święta Niepodległości).

Każdorazowo w ww. przypadkach udział w wydarzeniach uzasadniono kształtowaniem pozytywnego wizerunku LP oraz integracją pracowników.

(akta kontroli str. 1070)

2.7. Wynik finansowy netto Nadleśnictwa za lata 2019-2022⁷⁶ wyniósł odpowiednio: 2 559 086,69 zł, (-)2 315 697,10 zł, 3 542 778,95 zł i 1 871 156,10 zł.

Na cele społecznie użyteczne przeznaczono z zysku za 2019 r. – 90 974,00 zł, za 2021 r. – 97 020,00 zł a za 2022 r. – 40 000,00 zł.

(akta kontroli str. 1132-1136)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo przekazało darowizny w łącznej kwocie 188 938,43 zł, w tym w 2020 r. – 41 700,00 zł, w 2021 r. – 37 488,43 zł, w 2022 r. – 54 600,00 zł, w 2023 r. – 48 150,00 zł, I kwartał 2024 r. – 7 000,00 zł.

(akta kontroli str. 1137-1138)

Nadleśnictwo udzielało darowizn zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez Dyrektora RDLP⁷⁷, obligującymi m.in. do stosowania umów⁷⁸ przy przekazywaniu środków, uzyskania akceptacji DGLP w przypadku udzielania darowizny w kwocie przekraczającej 3 000,00 zł⁷⁹. Ponadto w wytycznych wskazano na konieczność

⁷⁵ W tym 601,30 zł, którymi Nadleśnictwo zostało obciążone pomimo braku udziału pracowników asysty honorowej w trzech wydarzeniach

⁷⁶ Według stanu na dzień 30 kwietnia 2024 r. brak było informacji o podziale zysku za 2023 r.; Udzielanie darowizn przed podziałem zysku było możliwe z uwagi na posiadanie środków na cele społecznie użyteczne z lat poprzednich.

⁷⁷ Nadleśniczy nie wprowadzał dodatkowych wytycznych w tym zakresie.

⁷⁸ Według załączonego wzoru.

⁷⁹ Według zestawienia przekazanego przez RDLP pismem EP.364.23.2020 z 3 czerwca 2020 r.

precyzowania celu wydatku społecznie użytecznego oraz zapewnienia promocji i szerokiej informacji Lasów Państwowych.

(akta kontroli str. 1139-1159)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: decyzje o uwzględnieniu wniosku o darowiznę podejmowane były przez nadleśniczego uwzględniając informację głównego księgowego w zakresie dostępnych środków oraz uwag formalnych dotyczących wnioskującego podmiotu. Przyznanie darowizn odbywało się na podstawie przede wszystkim wytycznych Dyrektora RDLP zawartymi w pismach z dnia 5.07.2011 r., z dnia 04.01.2019 r., z dnia 03.06.2020 i z dnia 28.07.2021 r.

Przed przyznaniem darowizny brano pod uwagę kryteria związane z: - rodzajem działalności wnioskującego i zasięg jej społecznego oddziaływania, w tym pierwszeństwo miały podmioty działające na terenie lokalnym mającym wpływ na lub wykonujące zadania na terenie nadleśnictwa;- zapewnieniem bezpieczeństwa na terenach leśnych czyli wsparcie jednostek ratowniczych i prewencyjnych; - rodzajem działalności przede wszystkim związany z leśnictwem, nauką, ochroną przyrody i edukacją, wpisujący się w zadania ustawowe PGL LP; - kształtowaniem pozytywnego wizerunku lasów, promocji działalności, wpisywanie się w promocję sportu i kultury; - pomocą dla osób poszkodowanych, domów dziecka czy domów pomocy społecznej, szpitali. Przelew środków następował po zawarciu stosownej umowy, a obdarowany umieszczał informację o dofinansowaniu na środkach zakupionych z darowizn oraz wielokrotnie ogłaszał w mediach społecznościowych lub wśród lokalnej społeczności fakt przyznania pomocy. Uważam, że wiedza w kwestii możliwości udzielania darowizn wśród potencjalnych beneficjentów była i tak powszechna, o czym świadczy liczba składanych co roku wniosków o wsparcie.

(akta kontroli str. 1114-1117, 1139-1159)

Analiza udzielenia darowizn pięciu podmiotom⁸⁰, wykazała, że:

a) Nadleśnictwo przekazało pięć darowizn w łącznej wysokości 19 988,43 zł parafii rzymsko-katolickiej (dalej: parafia), każdorazowo na wniosek proboszcza parafii (po jednym w 2020 r. 2022 r., 2023 r. i dwóch w 2021 r.), w którym wskazano m.in. cel, na jaki przeznaczona zostanie darowizna (ogrzanie domu parafialnego wykorzystywanego przez mieszkańców na charytatywną zbiórkę darów przeznaczonych dla obywateli Ukrainy, remont zabytkowych kościołów należących do parafii).

W jednym przypadku (2020 r.) darowizna została przekazana zgodnie z dyspozycją RDLP⁸¹. Ze względu na fakt, iż jedna z darowizn opiewała na kwotę 12 000,00 zł Nadleśniczy uzyskał zgodę na jej przekazanie od GDLP. Każdorazowo zawarto umowę darowizny.

b) domowi pomocy społecznej (dalej: DPS) – każdorazowo na wniosek dyrektora DPS (po jednym w 2020 r. 2022 r. i 2023 r. i dwa w 2021 r.), pięć darowizn w łącznej kwocie 13 000,00 zł na sfinansowanie działań opiekuńczych, terapeutycznych, prezentów i dwóch komputerów przenośnych. Każdorazowo zawarto umowy darowizny. W przypadku jednej z darowizn, z uwagi na jej wysokość (7 000,00 zł), dopełniono obowiązku uzyskania zgody od GDLP;

c) Szpitalowi Uniwersyteckiemu im. Karola Marcinkowskiego w Zielonej Górze w 2020 r. w kwocie 10 000,00 zł, na polecenie Dyrektora RDLP, w związku z trudną sytuacją szpitali funkcjonujących w okresie epidemii koronawirusa. Kwotę, termin oraz sposób przekazania darowizny (w tym m.in. odstąpienie od zawarcia umowy, opis

⁸⁰ Próbą kontrolną objęto dokumentację dot. udzielenia darowizn pięciu podmiotom, które w okresie 2020-I kw.2024 r. otrzymały największe darowizny tj. łącznie 54 988,43 zł (29,1% ogólnej kwoty udzielonych przez Nadleśnictwo darowizn).

⁸¹ Wniosek został złożony do RDLP.

tytułu przelewu) RDLP wskazała Nadleśnictwu w wiadomości e-mail z dnia 30 marca 2020 r.,

d) Polskiemu Towarzystwu Leśnemu (dalej: *PTL*) – trzy darowizny w łącznej kwocie 7 500,00 zł⁸², w tym dwie na wniosek (z 2020 r. i 2021 r.) Przewodniczącego Zarządu Głównego PTL z przeznaczeniem na działalność statutową oraz jedną po otrzymaniu z RDLP (w 2022 r.) porozumienia GDLP i PTL w zakresie wspólnego niesienia pomocy międzynarodowej środowisku leśnemu na Ukrainie. Jednocześnie Nadleśniczowie zostali zwolnieni z konieczności uzyskania zgody na przekazanie środków w kwocie przekraczającej 3 000,00 zł. Każdorazowo Nadleśnictwo zawarło z PTL umowę darowizny (z wyłączeniem darowizny będącej wynikiem porozumienia, o którym mowa powyżej);

e) Zespołowi Szkół Leśnych w Rogozińcu Nadleśnictwo na wnioski dyrektora szkoły z 2021 r. i 2023 r. dwie darowizny w łącznej kwocie 4 500,00 zł, w tym na promocję szkoły podczas targów branży leśnej oraz wkład własny szkoły w budowę ośrodka rehabilitacji ptaków szponiastych działającego na terenie szkoły. W obu przypadkach zawarto umowę darowizny.

Zgromadzona w Nadleśnictwie dokumentacja potwierdziła, że tam, gdzie było to możliwe (m.in. zakup laptopów, dokumentacja projektowa) umieszczono logo Lasów Państwowych i informację o dofinansowaniu przez Nadleśnictwo. Informacje wskazujące na otrzymaną pomoc od Nadleśnictwa były również dostępne m.in. na stronach internetowych tych podmiotów (w tym mediach społecznościowych).

(akta kontroli str. 1171-1302, 1365, 1371)

2.8. W okresie objętym kontrolą odbyło się 20 wydarzeń promocyjno-edukacyjnych (w tym jedno związane z kosztami powyżej 10 000 zł), na które Nadleśnictwo poniosło wydatki 51 981,85 zł⁸³. Wkład finansowy Nadleśnictwa w realizację 11 wydarzeń nie przekraczał 1 000,00 zł, 14 wydarzeń było organizowanych cyklicznie (m.in.: targi Eko-Las, akcja #sadziMY, Łączą nas drzewa, #sprzątaMY, maraton rowerów górskich, festiwal muzyki myśliwskiej i dzicyzny), a sześć wydarzeń było jednorazowych. Inicjatorem dziewięciu wydarzeń była DGLP, ośmiu wydarzeń RDLP, w trzech pozostałych Nadleśnictwo było partnerem lub uczestnikiem. Jedno wydarzenie (Targi Eko-Las w 2021 r.) odbyło się przy współfinansowaniu Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych (dalej: CILP), na które Nadleśnictwo otrzymało dodatkowo kwotę 30 749,26 zł, a 9 462,00 zł w ramach refakturowania kosztów na pozostałe jednostki organizacyjne RDLP (19 jednostek po 498,00 zł). W 2023 r. po zrealizowaniu tożsamego wydarzenia, na pozostałe jednostki refakturowano koszty w wysokości 32 300,00 zł (19 jednostek po 1 700,00 zł).

(akta kontroli str. 1380, 1387-1388)

2.9. Szczegółową analizą objęto realizację pięciu wydarzeń odbywających się cyklicznie⁸⁴, na które Nadleśnictwo wydatkowało łącznie 43 136,31 zł środków własnych (83% ogółu wydatków poniesionych na realizację wydarzeń), tj.:

a) targi Eko-Las w 2021 r., które Nadleśnictwo, jako gospodarz wydarzenia, zrealizowało przy współfinansowaniu otrzymanemu z CILP (w kwocie 30 749,26 zł) w ramach porozumienia z dnia 25 sierpnia 2021 r.; z własnych środków wydatkowano

⁸² W tym jedna darowizna w kwocie 3 500,00 zł w ramach porozumienia i dwie po 2 000,00 zł na wnioski obdarowanego.

⁸³ Koszt Nadleśnictwa w 2020 r. – jedno wydarzenie – 839,52 zł; w 2021 r. – trzy wydarzenia – 17 352,35 zł, w 2022 r. – 10 wydarzeń – 15 513,08 zł i w 2023 r. – sześć wydarzeń – 18 276,90 zł.

⁸⁴ Jedno wydarzenie z 2021 r., i po dwa z lat 2022-2023.

16 237,80 zł⁸⁵. CILP terminowo przekazał Nadleśnictwu środki finansowe, tj. po otrzymaniu faktury i przedstawieniu sprawozdania z wydarzenia⁸⁶;

b) targi Eko-Las w 2023 r., których koszt Nadleśnictwa wyniósł 7 823,51 zł⁸⁷; ww. wydarzenia to największe trzydniowe targi leśne w Polsce dotyczące gospodarki leśnej, przemysłu drzewnego i ochrony środowiska, podczas których prowadzone były szerokie działania informacyjne, promocyjne, edukacyjne (prezentowane tematy i zagadnienia m.in. *Tajemnice leśnych znaków*, *O lasów polskich* prowadzeniu, *Kalendarz leśnej przyrody*, *Na tropie mieszkańców lasu*, *Właściwości drewna*, *Cele Zrównoważonego Rozwoju*, *Lasy dla klimatu – Leśne Gospodarstwa Węglowe*, *Leśna turystyka* (zachowanie w lesie i wykorzystanie niezbędnych narzędzi) oraz dystrybucja materiałów informacyjno-promocyjnych, konsultacje z przedstawicielami Lasów Państwowych, pokazy i warsztaty propagujące przyrodniczą, gospodarczą i społeczną funkcję lasów oraz zajęcia praktyczne w terenie;

c) maraton rowerów górskich MTB Łągów 2022 (7 450,92 zł) i maraton rowerów górskich MTB Łągów 2023 (8 515,03 zł);

Inicjatorem wydarzenia była gmina Łągów i Lubuskie Stowarzyszenie Cyklistów. W wydarzeniu brało udział ok. 1 000 osób.

Zastępca Nadleśniczego⁸⁸ wyjaśnił, że: *W podejmowaniu działań promocyjno-reklamowych dążymy do osiągnięcia możliwie najlepszego efektu w postaci korzyści wizerunkowych przy stosunkowo niskich nakładach finansowych. Podkreślić należy, że główny koszt Nadleśnictwa związany z maratonom MTB stanowi przygotowanie przez Ośrodek Wypoczynkowy Leśnik posiłku i dostarczenie wody (w roku 2022 przeszło 93%, a w 2023 r. blisko 98% łącznych kosztów Nadleśnictwa). Koszt ten poniesiony był pracą pracowników Nadleśnictwa, bez korzystania z usług zewnętrznych. Zlecając na zewnątrz usługę cateringu koszty takiego przedsięwzięcia byłyby o wiele większe. Każdorazowo Ośrodek Wypoczynkowy Leśnik przygotowuje własne stoisko, co stanowi dobrą formę promocji ośrodka.*

W ramach imprezy Nadleśnictwo przygotowuje również stanowisko, gdzie prowadzi działania edukacyjno-promocyjne, skierowane do społeczności lokalnej i uczestników zawodów. Ich adresatami są dzieci i młodzież, jak i osoby dorosłe.

Edukacja prowadzona jest na stoisku przez pracowników Nadleśnictwa, którzy są do tego merytorycznie przygotowani. Ma ona formę konkursów i zabaw. Celem działań edukacyjnych jest zwrócenie uwagi na otaczające nas środowisko przyrodnicze i jego walory, ale również przybliżenie działań, jakie prowadzą Lasy Państwowe w ramach zrównoważonej gospodarki leśnej;

d) kampania *Łączą nas drzewa* w 2022 r. (3 109,05 zł) – pomysłodawcą cyklicznie organizowanej kampanii było Ministerstwo Klimatu i Środowiska, które realizowało ją we współpracy z jednostkami Lasów Państwowych. Celem wydarzenia było posadzenie drzew na terenie Nadleśnictwa z zaangażowaniem lokalnej społeczności (w analizowanym roku posadzono m.in. dęby szypułkowe pochodzące z pomnika przyrody z udziałem podopiecznych DPS w Toporowie w ramach idei Europejskiego Dnia Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych). Zarówno forma realizacji wydarzenia, jak i szacowane wydatki zostały ustalone przez RDLP.

Koszty na te działania ujmowane były w planie finansowo-gospodarczym, a ich realizacja analizowana. W Nadleśnictwie corocznie sporządzano również plany imprez, w których określano m.in.: przewidywaną liczbę odbiorców bezpośrednich i odbiorców środków masowego przekazu. Wszystkie ww. wydarzenia miały charakter

⁸⁵ Kwotę 9 462,00 zł refakturowano na 19 jednostek organizacyjnych RDLP.

⁸⁶ Fakturę przesłano do CILP w dniu 22 listopada 2021 r., a sprawozdanie z realizacji 15 grudnia 2021 r., środki z CILP wpłynęły 30 grudnia 2021 r.

⁸⁷ Kwotę 32 300,00 zł refakturowano na 19 jednostek organizacyjnych RDLP.

⁸⁸ Odpowiedzialny za public relations

cykliczny, co w procesie planowania ich w kolejnych latach pozwalało na wykorzystanie wyników z lat poprzednich (m.in. w przypadku maratonu MTB zwiększono liczbę odbiorców bezpośrednich z 800 w 2020 r. do 1 000 w kolejnych latach).

W Nadleśnictwie nie prowadzono udokumentowanych analiz w zakresie celów, jakim miały służyć te wydarzenia, efektów możliwych do osiągnięcia w wyniku ich realizacji oraz nie określono mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów, co w konsekwencji uniemożliwiało prowadzenie ewaluacji pozwalającej ocenić skuteczność podejmowanych działań, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1381-1495)

2.10. Na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i organizacji z nimi powiązanych⁸⁹ Nadleśnictwo przekazało w formie darowizn finansowych 35 788,43 zł (18,9% ogółu przekazanych darowizn), w tym w:

- 2020 r. jedną darowiznę w kwocie 2 500,00 zł, co stanowiło 6% ogółu udzielonych w tym roku darowizn,
- 2021 r. dwie darowizny na rzecz jednego podmiotu w łącznej kwocie 3 488,43 zł, co stanowiło 9,3% ogółu udzielonych w tym roku darowizn,
- 2022 r. pięć darowizn na rzecz pięciu podmiotów w łącznej wysokości 21 800,00 zł, co stanowiło 40% ogółu udzielonych w tym roku darowizn,
- 2023 r. cztery darowizny na rzecz czterech podmiotów w łącznej wysokości 8 000,00 zł, co stanowiło 16,6% ogółu udzielonych w tym roku darowizn.

(akta kontroli str. 1161-1170, 1364)

Szczegółowym badaniem objęto wszystkie ww. darowizny (przy czym pięć – w łącznej kwocie 19 988,43 zł, udzielonych na rzecz jednego podmiotu opisano w pkt. 2.7 lit. a wystąpienia pokontrolnego). Badanie pozostałych wykazało, że Nadleśnictwo:

- a) na rzecz parafii w Zielonej Górze przekazało dwie darowizny w łącznej kwocie 4 000,00 zł, w tym:
 - w 2022 r. kwotę 3 000,00 zł na sfinansowanie wykonania drzwi w kościele niebędącym obiektem zabytkowym,
 - w 2023 r. kwotę 1 000,00 zł na zakup kostki brukowej⁹⁰, które nie stanowiły celów społecznie użytecznych, co szerzej opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.
- b) na rzecz parafii prawosławnej w Ługach w 2022 r. jednorazowo kwotę 3 000,00 zł z przeznaczeniem na zakup osobistego wyposażenia taktycznego dla leśników na Ukrainie ze względu na trwający konflikt zbrojny;
- c) na rzecz parafii w Łagowie w 2022 r. jednorazowo kwotę 3 000,00 zł na zakup ciepłej odzieży dla potrzebujących na Ukrainie poszkodowanym w wyniku działań wojennych;
- d) Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej w 2023 r. kwotę 3 000,00 zł na wsparcie działań statutowych na rzecz osób najbardziej potrzebujących z przeznaczeniem na organizację festynu w Rokitnie z okazji Dnia Dziecka;
- e) parafii w Zielonej Górze w 2023 r. w kwocie 2 000,00 zł na organizację wyjazdu na finał konkursu Aktywna Parafia⁹¹, w którym uczestniczyły rodziny z dziećmi i seniorzy, których sytuacja materialna nie pozwalała na samodzielne opłacenie wyjazdu;

⁸⁹ Sześć parafii i Caritas.

⁹⁰ Jak wynikało z protokołu z narady kierownictwa RDLP w Zielonej Górze o rozważenie możliwości jej przekazania prosił ówczesny Dyrektor RDLP.

⁹¹ Zakwalifikowanie parafii z Zielonej Góry do finału konkursu wynikało z prowadzonej przez nią działalności m.in. w zakresie pomocy bliźniemu w potrzebie, wspólnot, życia liturgicznego, sportu, edukacji zdrowotnej, działalności charytatywnej i proekologicznej.

f) parafii w Jordanowie w 2022 r. kwotę 800,00 zł na zakup opału z przeznaczeniem dla uchodźców wojennych z Ukrainy przybyłych na teren parafii.

W przypadku ww. darowizn każdorazowo udzielono ich na umotywowany wniosek obdarowanego⁹² i zawierano umowę darowizny. Ze względu na kwotę darowizny, żadna z nich nie wiązała się z obowiązkiem uzyskania akceptacji GDLP.

(akta kontroli str. 1172, 1303-1345)

2.11. Nadleśnictwo nie przekazywało na rzecz kościołów, związków wyznaniowych, organizacji związanych z kościołami lub związkami wyznaniowymi wsparcia rzeczowego.

(akta kontroli str. 1363)

2.12. W trzech przypadkach Nadleśnictwo nie udzieliło kościołom wsparcia finansowego, pomimo złożonych przez nich próśb, w tym:

- w maju 2022 r. parafia rzymskokatolicka ze Świebodzina zwróciła się z prośbą o wsparcie finansowe na pokrycie kosztów drugiego etapu renowacji siedmiu stacji zabytkowej drogi krzyżowej, wskazując jednocześnie że pozyskała na ten cel dotacje ze źródeł samorządowych, jednak były one niewystarczające;
- w maju 2022 r. parafia w Opalewie wraz z zaproszeniem na festyn parafialny zawnioskowała o pomoc (finansową lub rzeczową) wskazując na potrzeby remontowe kościołów i kaplic pozostających w zasobach parafii.

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że *samo złożenie wniosków do nadleśnictwa przez zainteresowane podmioty, nie skutkowało „automatycznym” przyznaniem darowizny. Głównym powodem nieprzyznania darowizny Parafii (...) ze Świebodzina było zapewne to, iż wniosek dotyczył elementu wystroju wnętrza kościoła (stacji drogi krzyżowej), natomiast Parafia rzymskokatolicka (...) w Opalewie położona jest na terenie innego nadleśnictwa.*

- w sierpniu 2023 r. parafia prawosławna z Gorzowa Wielkopolskiego zwróciła się z prośbą o wsparcie projektu budowy placu zabaw, altany, ławek i stołów na placu parafialnym, wskazując jednocześnie, że pomoc finansową w tym zakresie zadeklarowało już kilka osób i instytucji.

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Po przeanalizowaniu wniosku (...) o udzielenie wsparcia finansowego na stworzenie na placu parafialnym strefy integracji i wypoczynku dla dzieci i młodzieży, oceniono, że jako nieskonkretyzowany, ogólnikowy przez co wymykający się możliwości jego merytorycznej oceny, jak i dokonania powiązania celu zamierzenia z wypełnianiem funkcji religijnych, nie zawiera on minimalnych elementów, aby nadać mu dalszy bieg, wobec czego pismo pozostawiono bez rozpoznania (...) wniosek sformułowany został ogólnikowo, bez podania szacunkowej wartości przedsięwzięcia oraz terminu realizacji. Ponadto obszar, na którym miałyby być realizowane przedsięwzięcie nie znajduje się na terenie Nadleśnictwa Świebodzin, a zatem nie byłby adresowany do społeczności regionalnie związanej z Nadleśnictwem.*

Mając na uwadze powyższe, a także w związku z tym, że wniosek nie miał charakteru skargi w rozumieniu kodeksu postępowania administracyjnego, po jego przeanalizowaniu stwierdzono, że nie ma w tym przypadku obowiązku udzielania odpowiedzi na tego rodzaju pismo i procedowania pisma w trybie przewidzianym w/w ustawą.

(akta kontroli str. 1353-1362, 1497-1510)

W zakresie procedowania wniosków o udzielenie darowizny, które nie zostały pozytywnie rozpatrzone Nadleśniczy wskazał, że: *wszelkie wpływające do*

⁹² W których wskazywano cel, na który miałyby zostać przeznaczona darowizna wraz z uzasadnieniem.

Nadleśnictwa wnioski (od momentu powołania mnie na stanowisko nadleśniczego) o darowizny były analizowane pod kątem formalno-prawnym, w szczególności dokonania oceny, czy wnioskujący podmiot może być podmiotem darowizny, czy przekazania środków, podstaw powołania, powstania podmiotu, zasad reprezentacji itp. oraz możliwości finansowych i zasadności udzielenia wsparcia finansowego.

Wnioski, pisma o wsparcie, które nie spełniały powyższego, w których nie dochodziło do przekazania środków nie były dalej procedowane, a dalszy bieg sprawy nadawany był tylko w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku.

Należy także wskazać, że udzielanie wsparcia finansowego w formie darowizn innym podmiotom nie jest podstawową działalnością jednostek organizacyjnych PGL LP, a jedynie w pewnych określonych warunkach takie działania mogą być podejmowane, ale jako działania o charakterze pobocznym. Z tych względów przyjęto zasadę, że dalsza korespondencja w reakcji na tego rodzaju pisma, wnioski prowadzona jest tylko z podmiotami, którym Nadleśnictwo jako zasadne ocenia możliwość udzielenia wsparcia finansowego przy spełnianiu podmiotowych i przedmiotowych warunków dla tego rodzaju spraw, kierując się wytycznymi obowiązującymi w jednostkach PGL LP.

Także mając na uwadze organizację pracy i szereg obowiązków ciążących na pracownikach Nadleśnictwa, udzielanie odpowiedzi na każdą prośbę o darowiznę, niezależnie od skutku rozpatrzenia, obciążałoby nadmiernie i całkowicie zbędnie działalność administracyjną Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 1501-1502)

2.13. Przy udzielaniu darowizn Nadleśnictwo korzystało ze wzoru umowy przekazanego przez RDLP⁹³, w którym w § 2 ust. 2 nałożono na obdarowanego obowiązek pisemnego poinformowania darczyńcy, o wydatkowaniu darowizny w całości na cel wskazany w umowie, pod rygorem zwrotu niewykorzystanej kwoty. Nie wystąpiły przypadki dochodzenia zwrotu przekazanych darowizn ze względu na niewykorzystanie przekazanej kwoty w całości na wskazany cel lub wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem.

Analiza 10 udzielonych darowizn⁹⁴ wykazała, że każdorazowo zawarto umowę, w której określono cel, na który zostaną przeznaczone środki finansowego pochodzące z darowizny. Wszyscy obdarowani złożyli pisemne informacje o wykorzystaniu darowizny na cel wskazany w umowie⁹⁵.

(akta kontroli str. 1139-1141, 1365)

2.14.-2.18. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo:

- nie ponosiło wydatków na usługi zewnętrzne realizowane przez osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych lub przez organizacje związane z kościołami albo związkami wyznaniowymi,
- nie przekazywało nieruchomości w użytkowanie wieczyste w trybie art. 38d ustawy o lasach,
- nie dokonywało zamiany nieruchomości w trybie art. 38e ustawy o lasach,
- nie zawierało innych umów dotyczących nieruchomości z kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami prawnymi związanymi z kościołami lub związkami wyznaniowymi,
- nie zatrudniało ani nie ponosiło wydatków na zatrudnienie osób duchowych i osób zakonnych.

⁹³ Pismem znak: EF-074-3/11 z dnia 5 lipca 2011 r.

⁹⁴ Po dwie z każdego z lat 2020-2024 (I kwartał).

⁹⁵ Dodatkowo, w czterech przypadkach poza wymaganymi oświadczeniami Nadleśnictwo było w posiadaniu faktur potwierdzających zakup przedmiotów służących realizacji celu wskazanego w umowie i/lub dokumentacji fotograficznej zrealizowanego przedsięwzięcia.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ogłoszenia o naborze dwóch z dziewięciu zbadanych zewnętrznych postępowań rekrutacyjnych nie były dostępne co najmniej 10 dni⁹⁶, do czego zobowiązywał § 4 pkt 4 zarządzenia Nadleśniczego Nadleśnictwa Świebodzin nr 14/2012 w sprawie powołania Komisji rekrutacyjnej oraz określenia procedury wylaniania kandydatów do zatrudnienia w Nadleśnictwie Świebodzin.

I tak, w przypadku naboru na stanowisko księgowego ogłoszenie było dostępne siedem dni (ogłoszenie z dnia 10 października 2022 r., termin składania dokumentów aplikacyjnych – 17 października 2022 r. godz. 15:00), a w przypadku postępowania na specjalistę ds. ewidencji i obrotu drewnem niespełna osiem dni (ogłoszenie z dnia 22 września 2022 r., termin składania dokumentów aplikacyjnych – 30 września 2022 r. godz. 13:00). Każdorazowo wskazano, że był to ostateczny termin wpływu dokumentów do Nadleśnictwa.

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Terminy siedmio- i ośmiodniowe do składania dokumentów aplikacyjnych zawarte w przywołanych ogłoszeniach o naborach na wolne stanowiska w nadleśnictwie, wynikały przede wszystkim z dążenia do jak najszybszego znalezienia i zatrudnienia pracownika w ramach liczby etatów zatwierdzonych dla nadleśnictwa w planie finansowo-gospodarczym na dany rok. Nadleśnictwa były przy tym zobligowane do wylaniania kandydatów na pracowników i przeprowadzania naborów dwuetapowo: w pierwszej kolejności w ramach tzw. naborów wewnętrznych, a w przypadku kiedy nie przynosiły one rezultatu, organizowane były rekrutacje zewnętrzne (za zgodą dyrektora RDLP). Powodowało to wydłużenie całego procesu rekrutacji, a nieobsadzone wakaty skutkowały dodatkowym obciążeniem pracą dla zatrudnionych w biurze nadleśnictwa pracowników. Nie bez znaczenia pozostawała również w ówczesnym czasie bardzo duża rotacja pracowników w biurze nadleśnictwa, co w znaczący sposób utrudniało prawidłowe funkcjonowanie nadleśnictwa i wywiązywanie się z nałożonych na nadleśnictwo zadań i obowiązków.*

W dniu 27 czerwca 2024 r. Nadleśniczy wydał zarządzenie nr 35/2024 w sprawie zasad i procedur prowadzenia rekrutacji i wylaniania kandydata do zatrudnienia Nadleśnictwie Świebodzin, w którym nie określono minimalnego terminu dostępności ogłoszenia.

(akta kontroli str. 917-919, 921-923, 928-930, 939-943, 955-957, 1118-1124)

2. W trzech z dziewięciu przypadków komisja rekrutacyjna powołana do przeprowadzenia naborów zewnętrznych na stanowiska pracy w Nadleśnictwie na etapie oceny formalnej kandydatów była dwuosobowa, co było niezgodne z pkt. 5 pisma Dyrektora RDLP znak: DK-1100-6/12 z dnia 11 maja 2012 r. stanowiącym, że *oceny kandydatów do zatrudnienia dokonuje komisja powołana przed Nadleśniczego, w składzie co najmniej 3-osobowym, na podstawie oceny kwalifikacji kandydatów i przyjętych kryteriów, z § 3 ust. 3 zarządzenia nr 14/2012 Nadleśniczego z dnia 31 maja 2012 r., zgodnie z którym Komisja pracuje w składzie minimum trzech osób, w tym przewodniczący i sekretarz komisji oraz z § 2 ust. 6 zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP z dnia 16 września 2022 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu rekrutacji wewnętrznych i zasad naboru na wakujące stanowiska w ramach realizacji spójnej polityki kadrowej PGL LP, wskazującym że oceny formalnej kandydatów do zatrudnienia dokonuje komisja powołana przez Nadleśniczego, w składzie co*

⁹⁶ M.in. w BIP.

najmniej 3-osobowym, na podstawie oceny kwalifikacji kandydatów według przyjętych kryteriów.

I tak, w przypadku:

- naboru na stanowisko specjalisty ds. administracji i zamówień publicznych (2021 r.) oraz księgowego (2022 r.) były Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Powołanie komisji w mniejszym składzie niż określony został w zarządzeniu, wynikało prawdopodobnie z bieżących absencji pracowników w biurze nadleśnictwa i dotyczyło zapewne pierwszego etapu prowadzonych rekrutacji. Był to etap, w którym dokonywana była jedynie formalna ocena nadesłanych do nadleśnictwa zgłoszeń wraz z oceną złożonych przez kandydatów dokumentów. Na tym etapie nie wyłaniano kandydata do zatrudnienia.*

(akta kontroli str. 917-919, 924-925, 931, 939-943, 948-951, 1118-1124)

- naboru na stanowisko specjalisty ds. informatycznych (2024 r.) Nadleśniczy wyjaśnił, że: (...) *do składu komisji rekrutacyjnej oprócz specjalisty ds. pracowniczych oraz specjalisty ds. informatycznych należy uwzględnić również nadleśniczego, który uczestniczył na każdym etapie w pracach komisji, w związku z faktem, że stanowisko ds. informatycznych podlega bezpośrednio Nadleśniczemu Nadleśnictwa Świebodzin. Nadmienię, że rekrutacja prowadzona była w dwóch etapach, w pierwszym dokonana została ocena formalna zgłoszeń kandydatów oraz ocena złożonych dokumentów przez kandydatów. Na tym etapie nie dokonuje się wyboru kandydata. W drugim etapie rekrutacji polegającym na rozmowie kwalifikacyjnej skład komisji był trzyosobowy, ze względu, że rozmowy kwalifikacyjne są zawsze przeprowadzane w obecności Nadleśniczego Nadleśnictwa Świebodzin. Na tym etapie ocenia się kwalifikacje zawodowe, wiedzę i predyspozycję kandydata do danego stanowiska, dokonując wyboru kandydata. Każdy etap rekrutacji został udokumentowany protokołem zgodnie z przywołanym na wstępie zarządzeniem.*

(akta kontroli str. 926-927, 1102-1103)

W toku kontroli potwierdzono, że na etapie rozmów (na które zapraszano wszystkich kandydatów⁹⁷) uczestniczył Nadleśniczy, natomiast na etapie oceny formalnej kandydatów ww. w przypadkach skład komisji był dwuosobowy. Z protokołu z dnia 13 lutego 2024 r. w sprawie naboru na stanowisko specjalisty ds. informatycznych wprost wynika, że pierwszy etap rekrutacji obejmujący ocenę formalną zgłoszeń oraz ocenę dokumentów złożonych przez kandydatów przeprowadziła komisja w składzie dwuosobowym, bowiem: wskazano skład komisji (wymieniono dwie osoby z imienia i nazwiska) oraz widnieją podpisy osób dokonujących oceny formalnej zgłoszeń (dwa podpisy). Nadleśniczy zatwierdził protokół, co – w ocenie NIK – nie jest jednoznaczne z dokonaniem przez niego oceny formalnej dokumentów złożonych przez kandydatów. Informację o przeprowadzeniu pierwszego etapu rekrutacji w składzie dwuosobowym zawarto również w protokole z dnia 14 lutego 2024 r. w sprawie naboru na stanowisko specjalisty ds. informatycznych.

(akta kontroli str. 917-919)

3. Umową o świadczenie usługi na warunkach zlecenia z dnia 4 stycznia 2021 r. sekretarzowi Nadleśnictwa (dalej: umowa zlecenia) powierzono wykonanie prac i usług wpisujących się w zakres obowiązków pracownika na stanowisku specjalisty ds. budowlanych bezpośrednio podległemu sekretarzowi (wakat na stanowisku od 1 października 2020 r. do 31 stycznia 2021 r.) oraz czynności realizowanych przez sekretarza w ramach stosunku pracy. Z tego tytułu wypłacono wynagrodzenie w kwocie 1 600,00 zł (32,0 zł x 50 h).

⁹⁷ Po ocenie formalnej dokumentów z dalszego etapu rekrutacji nie wykluczano żadnego z kandydatów.

Przed zawarciem ww. umowy (tj. w okresie od 1 października do 31 grudnia 2020 r.⁹⁸), sekretarz Nadleśnictwa wykonywała obowiązki przypisane specjalście ds. budowlanych na podstawie porozumienia stron z dnia 30 września 2020 r. w sprawie zmiany warunków pracy i płacy wynikających z umowy o pracę. Zastępstwo było również zgodne z wykazem zastępstw⁹⁹.

Analiza postanowień umowy zlecenia, zakresu obowiązków sekretarza, zakresu obowiązków pracownika na stanowisku specjalisty ds. budowlanych (dalej: *wakujące stanowisko*), a także dokumentacji dotyczącej wykonania umowy zlecenia (oświadczenie zleceniobiorcy oraz rachunek za wykonane usługi) wykazała m.in., że:

- zlecenie obejmowało swoim zakresem część obowiązków przypisanych do zadań sekretarza oraz wakującego stanowiska, tj. m.in. rozliczenie remontów kotłowni i inwestycji drogowej¹⁰⁰, wprowadzenie w ramach infrastruktury faktur i rozliczeń do systemu SILP¹⁰¹, sporządzenie sprawozdania do Wód Polskich¹⁰²;
- w zleceniu (analogicznie jak w zakresie czynności sekretarza) wprost wskazano, iż zleceniobiorca jest umocowany do zlecania prac podległym pracownikom i kierowcom wraz z nadzorem nad realizacją tych obowiązków;
- w okresie poprzedzającym zlecenie (od 1 października do 31 grudnia 2020 r.), sekretarz wykonywała tożsame obowiązki przypisane wakującemu stanowisku w ramach stosunku pracy (na podstawie ww. porozumienia w sprawie zastępowania wakującego stanowiska), przy czym w świetle obowiązującego w Nadleśnictwie Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy był to maksymalny (trzymiesięczny) termin powierzenia wykonywania obowiązków w ramach zastępstwa.

W ocenie NIK, zakres, charakter oraz sposób wykonywania zadań objętych zleceniem wyczerpywał znamiona stosunku pracy, o których mowa w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy¹⁰³, co stanowiło naruszenie art. 22 § 1² tejże ustawy.

(akta kontroli str. 980-997)

Były Nadleśniczy wyjaśnił, że: *W chwili obecnej po upływie ponad trzech lat, niestety nie jestem w stanie dokładnie odtworzyć okoliczności związanych z tą sprawą. Najprawdopodobniej była to sytuacja powstała na skutek odejścia pracownika (...) z działu administracji, którym kierowała sekretarz i bezskutecznego prowadzenia przez Nadleśnictwo kolejnych naborów na to stanowisko (specjalisty ds. budowlanych). Data zawarcia umowy wskazuje jednocześnie na działanie związane z pilną potrzebą zamknięcia starego roku w Nadleśnictwie i wykonaniem w związku z tym wielu zadań przypisanych stanowisku specjalisty ds. budowlanych.*

(akta kontroli str. 1118-1124)

⁹⁸ Maksymalny trzymiesięczny okres wykonywania obowiązków w ramach zastępstwa innego pracownika wynikał z Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy obowiązującego w Nadleśnictwie.

⁹⁹ W części V pkt 2 *Pozostałe czynności* zakresu czynności przyjętego w dniu 2 stycznia 2013 r., sekretarz zobowiązała się do zastępowania pracowników, zgodnie z obowiązującym w Nadleśnictwie wykazem w tym zakresie.

¹⁰⁰ Nadzorowanie i dokonywanie odbiorów remontów bieżących i awaryjnych oraz robót inwestycyjnych – część IV pkt 7 zakresu czynności specjalisty ds. budowlanych oraz nadzorowanie oraz dokonywanie odbioru robót remontowo-budowlanych realizowanych przez obcych wykonawców oraz przez pracowników własnych Nadleśnictwa – część II pkt 1 ppkt 2.1 zakresu czynności sekretarza;

¹⁰¹ Odpowiedzialność za prawidłowe i terminowe przygotowanie danych wyjściowych dla SILP oraz ich wprowadzenie w zakresie infrastruktury – część IV pkt 6 zakresu czynności specjalisty ds. budowlanych i część II pkt 1 ppkt 10.1 zakresu czynności sekretarza.

¹⁰² Wykonywanie sprawozdań dot. poboru wody do Wód Polskich (zgodnie z obowiązującym prawem) – pkt IV.18 zakresu czynności specjalisty ds. budowlanych.

¹⁰³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465, ze zm.

Nie ulega wątpliwości, że były Nadleśniczy podjął niezbędne działania ogłaszając odpowiednio wcześniej nabór na wolne stanowisko specjalisty ds. budowlanych. Niemniej jednak nawet trudności z obsadzeniem stanowisk, nie zwalniają pracodawcy z obowiązku zorganizowania pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie nie prowadzono udokumentowanych analiz w zakresie celów, jakim miały służyć wydarzenia promocyjno-edukacyjne¹⁰⁴ (tj.: Targi Eko-Las, maraton MTB i Łączą nas drzewa – opisane w pkt. 2.9. niniejszego wystąpienia) oraz nie określono mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów, co w konsekwencji uniemożliwiało prowadzenie ewaluacji pozwalającej ocenić skuteczność podejmowanych działań, co – w ocenie NIK – było działaniem nie w pełni rzetelnym.

Z udostępnionej przez Nadleśnictwo dokumentacji w zakresie wydarzeń promocyjno-edukacyjnych wynikało, że sporządzano jedynie plany kosztów oraz sprawozdania z realizacji wydarzeń, nieobejmujące jednak analiz, o których mowa powyżej.

(akta kontroli str. 1381-1495)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *W przypadku wydarzeń Targi Eko Las i Łączą nas drzewa opierano się na informacjach uzyskanych od jednostek nadrzędnych RDLP i GDLP oraz zasięgach medialnych tych wydarzeń uzyskanych z lat poprzednich. Podobnie, ze względu na cykliczność wydarzenia określano zasięg oddziaływania wydarzenia Maraton MTB. Nie prowadzono jednak formalnie udokumentowanych analiz w zakresie celów i efektów. W praktyce cele poszczególnych wydarzeń były określone, a ich realizacja monitorowana na bieżąco, jednak brakowało ścisłej formalizacji tych procesów. (...)Nie określano mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów i nie prowadzono ewaluacji w zakresie skuteczności, efektywności, trwałości z uwagi na brak wyraźnych wytycznych i standardów w tej materii zarówno na poziomie RDLP, jak i ze strony jednostki nadrzędnej. Opracowanie jednolitych wskaźników i algorytmów znacznie uprościłoby wykonanie samej analizy, jak i udokumentowanie jej przeprowadzenia. W związku z powyższym na najbliższej naradzie gospodarczej zwołanej przez Dyrektora RDLP w Zielonej Górze zawnioskuję o opracowanie jednolitych zasad przeprowadzania analiz wydarzeń promocyjno-edukacyjnych.*

Ze względu na brak jednolitych wskaźników, do czasu ich opracowania powołam zespół roboczy do opracowania wewnętrznych procedur określających zasady wykonania analiz wydarzeń promocyjno-edukacyjnych w zakresie celów, i efektów możliwych do osiągnięcia, określenia mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów oraz ewaluacji w zakresie skuteczności, efektywności, trwałości. Zasady te będą uwzględniać koszty wykonania analizy adekwatnie do efektu z wydarzenia.

(akta kontroli str. 1658-1662)

5. Na cele niestanowiące celów społecznie użytecznych na rzecz jednego podmiotu (parafia rzymskokatolicka w Zielonej Górze) przekazano łącznie 4 000,00 zł, tj.:

- a) w 2022 r. kwotę 3 000,00 zł na drzwi do kościoła;
- b) w 2023 r. kwotę 1 000,00 zł na zakup kostki brukowej przed wejściem do kościoła, przy czym ww. kościół nie było obiektem zabytkowym.

W obu przypadkach proboszcz zwrócił się z wnioskiem do byłego Nadleśniczego o przekazanie darowizny, wskazując cel, na jaki miałyby zostać ona przeznaczona. W przypadku darowizny przyznanej w 2023 r. (1 000,0 zł), prośbę o rozważenie

¹⁰⁴ Nadleśnictwo na realizację tych wydarzeń wydatkowało łącznie 43 136,31 zł.

możliwości jej przekazania, zgłosił ówczesny Dyrektor RDLP na naradzie kierownictwa¹⁰⁵.

Były Nadleśniczy przekazał środki finansowe na te cele¹⁰⁶, pomimo iż nie stanowiły one celów społecznie użytecznych w rozumieniu art. 19 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe z 6 grudnia 1994 r.¹⁰⁷ Nie mieściły się bowiem w działalności charytatywno-opiekuńczej parafii, a także nie dotyczyły obiektu zabytkowego.

Zgodnie z art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁰⁸ oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania¹⁰⁹ osoby prawne Kościoła mogą wykorzystywać środki pochodzące m.in. z darowizn na prowadzenie działalności charytatywno-opiekuńczej. Ponadto zgodnie art. 10 ust. 2 ww. ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania Państwo i państwowe jednostki organizacyjne nie dotują i nie subwencjonują kościołów i innych związków wyznaniowych, a wyjątki od tej zasady regulują ustawy lub przepisy wydane na ich podstawie. Natomiast art. 43 ust. 1 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że inwestycje sakralne i kościelne są finansowane ze środków własnych kościelnych osób prawnych.

(akta kontroli str. 1303-1312)

Były Nadleśniczy wyjaśnił, co następuje: *zdecydowałem o przekazaniu darowizn na rzecz Parafii rzymskokatolickiej (...) w Zielonej Górze m.in. z uwagi na organizowane w tej parafii uroczystości na rzecz zielonogórskich leśników i myśliwych oraz potrzebę poprawy stanu technicznego samego budynku użyteczności publicznej jakim jest kościół oraz terenu wokół kościoła, co przekłada się wprost na bezpieczeństwo jak i udogodnienie dla społeczeństwa korzystającego z tego miejsca.*

(akta kontroli str. 1505-1510)

W ocenie NIK, w świetle obowiązujących przepisów prawa, niedopuszczalne jest udzielanie przez Nadleśnictwo wsparcia w formie darowizn na inne cele niż społecznie użyteczne. W przypadku parafii (kościelnej osoby prawnej) wsparcie mogłoby zostać udzielone na działalność charytatywno-opiekuńczą oraz działalność obejmującą odbudowę, utrzymanie dóbr kultury oraz konserwację i remontowanie obiektów zabytkowych. Jednakże dofinansowane zadania ujęte w ww. wnioskach nie należały do żadnej ze wskazanych kategorii.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie, co do zasady, prawidłowo prowadzono politykę kadrowo-płacową, przede wszystkim zatrudniano osoby posiadające wymagane kwalifikacje, prawidłowo ustalano wynagrodzenia oraz umożliwiano pracownikom podnoszenie kwalifikacji. Zidentyfikowane nieprawidłowości w zakresie

¹⁰⁵ Protokół DO.0050.2.2023 z narady kierownictwa RDLP w Zielonej Górze w z dnia 21-22.03.2023 r.

¹⁰⁶ Kwota 3 000,00 zł – umowa darowizny z dnia 30 sierpnia 2022 r. (przelew w dniu 7 września 2022 r.) i kwota 1 000,00 zł – umowa darowizny z dnia 26 czerwca 2023 r. (przelew w dniu 28 czerwca 2023 r.)

¹⁰⁷ Dz. U. Nr 34 poz. 692.

¹⁰⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1966.

¹⁰⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 265.

prowadzonych naborów miały charakter formalny¹¹⁰. Stwierdzono jeden przypadek niewłaściwego zlecenia czynności własnemu pracownikowi w ramach umowy cywilnoprawnej.

Na rzecz jednego podmiotu udzielono dwóch darowizn (w 2022 r. w kwocie 3 000,00 zł i w 2023 r. w kwocie 1 000,00 zł) z przeznaczeniem na cel niebędący celem społecznie użytecznym – tj. środki finansowe przeznaczono na zakup kostki brukowej oraz drzwi do budynku kościoła niebędącego zabytkiem. Zgodnie z obowiązującymi procedurami zlecano usługi prawne, a ich powierzenie podmiotom zewnętrznym było celowe z punktu widzenia zadań realizowanych przez Nadleśnictwo. Nie prowadzono natomiast udokumentowanych analiz w zakresie celów, jakim miały służyć objęte badaniem wydarzenia promocyjno-edukacyjne¹¹¹ oraz nie określono mierzalnych wskaźników weryfikacji osiągnięcia tych celów, co uniemożliwiało prowadzenie ewaluacji pozwalającej ocenić skuteczność podejmowanych działań, co – w ocenie NIK – było działaniem nie w pełni rzetelnym.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Gospodarowanie środkami funduszu leśnego

3.1. W okresie objętym kontrolą z funduszu leśnego zostały zaplanowane i zrealizowane dwa zadania związane z ochroną lasu dotyczące ograniczenia populacji szkodliwych owadów w roku 2022: koszt zadania wg planu – 650 000,00 zł, koszt realizacji – 313 460,33 zł i w roku 2023, koszt realizacji – 239 721,59 zł (w przypadku roku 2023 nie przewidywano zagrożenia, w związku z czym w planie nie ujęto ww. zadania. Ostatecznie, po naradzie dotyczącej ochrony lasu i ochrony przyrody, Nadleśnictwo Świebodzin zostało objęte działaniami zwalczania szkodników owadzych).

(akta kontroli str. 1526-1527, 1544-1549)

Żadne zadanie związane z ochroną przyrody nie było finansowane z funduszu leśnego.

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że: *Nadleśnictwo Świebodzin nie wnioskowało o ujęcie zadań z ochrony przyrody w planie wydatków funduszu leśnego, ponieważ posiadało własne środki obrotowe na realizację tych prac. W związku z powyższym nie występowała uzasadniona potrzeba przydzielenia Nadleśnictwu środków z funduszu leśnego.*

Podstawą wystąpienia o przyznanie środków funduszu leśnego jest sformułowanie przez Nadleśniczego pisemnego zapotrzebowania, które powinno zawierać uzasadnienie potrzeby przydzielenia środków funduszu leśnego, obowiązek taki wynika z §12 ust.3 Zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 15 października 2020 r. w sprawie jednolitych zasad gospodarowania środkami funduszu leśnego w jednostkach Lasów Państwowych.

W trakcie weryfikacji wniosków przez GDLP szczegółowej analizie podlega kondycja finansowa jednostki zabiegającej o środki funduszu leśnego - §13 cyt. zarządzenia.

(akta kontroli str. 1528)

3.2. W roku 2020 Nadleśnictwo partycypowało w finansowaniu jednej inwestycji dotyczącej remontu drogi publicznej będącej zarządcie gminy Skąpe (wkład Nadleśnictwa wyniósł 214 033,06 zł). W lutym 2024 r. z wnioskiem o dofinansowanie przebudowy drogi gminnej zwrócił się wójt gminy Łagów. Żadna z tych inwestycji nie dotyczyła środków funduszu leśnego.

(akta kontroli str. 1556-1584)

¹¹⁰ Niepełny skład komisji rekrutacyjnej, zbyt krótki okres pomiędzy ogłoszeniem, a terminem składania dokumentów.

¹¹¹ Nadleśnictwo na realizację tych wydarzeń wydatkowało łącznie 43 136,31 zł.

3.3. Z docelowej sieci dróg Nadleśnictwa wynikało, że opracowania w zakresie wykorzystania dróg publicznych dokonano w oparciu o analizy prowadzone z wykorzystaniem informacji przekazanych przez przedstawicieli lokalnych samorządów. Najwięcej zjazdów z dróg gminnych na drogi leśne wykazała gmina Lubrza (78), następnie powiat Sulęcín (osiem) i powiat Świebodzin (dwa), pięć gmin (Łągów, Świebodzin, Skąpe, Szczaniec, Torzym) nie posiadało wykazu zjazdów z dróg publicznych na drogi leśne, jedna gmina (Sulęcín) będąca w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, nie posiadała drogi na tym terenie¹¹².

W oparciu o informacje uzyskane od wójtów, burmistrzów i starostów ww. jednostek samorządu terytorialnego (dalej: jst) z terenu objętego właściwością miejscową Nadleśnictwa oraz dokumentację dostępną w Nadleśnictwie ustalono, że większość z nich (siedem) posiadała wiedzę¹¹³ o możliwości uzyskania dofinansowania do realizacji wspólnych przedsięwzięć drogowych, mających związek z gospodarką leśną.

Dwie jst wskazały, że przyczyną nieskładania wniosków było niekwalifikowanie się dróg do realizacji w ramach wspólnej inwestycji.

Nadleśniczy poinformował, że: *możliwość wspólnych przedsięwzięć jest przekazywana w bezpośrednich rozmowach z władzami samorządowymi na szczeblu gminnym i powiatowym. Ponadto Nadleśnictwo Świebodzin telefonicznie i pocztą elektroniczną przekazywało informację o możliwości wnioskowania o dofinansowanie drogowych inwestycji realizowanych przez jst, które mogą mieć związek z gospodarką leśną. Z rozmów z samorządowcami wynika, iż wiedza o możliwości dofinansowania wspólnych przedsięwzięć drogowych z samorządami jest powszechna i wystarczająca. Nadmienić należy, że po zakończeniu wspólnych inwestycji na stronach internetowych jednostek Lasów Państwowych oraz samorządów publikowane są doraźne informacje z otwarcia przedmiotowych obiektów realizowanych przy współudziale LP.*

(akta kontroli str. 1550-1557, 1585-1606)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo realizowało zaplanowane zadania z zakresu ochrony lasu. Z uwagi na brak realizacji wspólnych przedsięwzięć drogowych współfinansowanych ze środków funduszu leśnego, NIK odstąpiła od oceny w tym zakresie.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski o:

Wnioski

1. Powoływanie komisji do przeprowadzenia naborów na stanowiska pracy w Nadleśnictwie w składzie określonym w procedurach.
2. Niepowierzanie pracownikom Nadleśnictwa w ramach umów cywilnoprawnych czynności, które powinni wykonywać w ramach obowiązków, wynikających ze stosunku pracy.
3. Prowadzenie udokumentowanych analiz poprzedzających wydarzenia promocyjno-edukacyjne, w tym określanie celów i mierników pozwalających na rzetelną ocenę skuteczności realizowanych działań, a także prowadzenie ewaluacji pozwalającej ocenić skuteczność podejmowanych działań.

¹¹² W toku kontroli ustalono, że analogiczna sytuacja dotyczyła gminy Szczaniec.

¹¹³ Pisma skierowano do dziewięciu jst, przy czym na obszarze dwóch z nich brak było dróg publicznych wykorzystywanych na potrzeb gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo Świebodzin.

4. Udzielanie darowizn kościelnym osobom prawnym wyłącznie na cele społecznie użyteczne.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 23 września 2024 r.

Kontroler

Patrycja Woźniak
specjalista k.p.

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Wicedyrektor
Mariusz Kniat

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/